

Upravištvost: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošti čk. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842. Praha št. 105.241
78.180. Wien št. 105.241

JUTRO

Naročnina: ena mesec 25.— Din,
za eno leto 40.— Din.

Uredništvo:

Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122 3123 3124 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 8. Telet št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu

Ojačena aktivnost Francije v evropski politiki

**Važne konference francoskih državnikov — Podpora
državam v vzhodni in jugovzhodni Evropi — Pri-
stanek na preferenčni sistem**

Pariz, 9. aprila. Č. Listi so splošno zado-
voljni, ker je angleška vlada odgovorila lon-
donski sestanku z nemškimi državniki. »L.
Ouvre« naglašja, da je Anglija zavzela ko-
rektno stališče. Sauerwein objavlja v »Matin«
daljši članek, v katerem dokazuje, da bi
bili mnogi boljši potrebni razgovori
med francoskimi in nemškimi državniki
kakor pa med nemškimi in angleškimi, ker
so v nevarnosti francoski interesi, ki so
mnogo bolj važni kakor usoda angleške
delavske stranke pri bodočih volitvah.
Francoski odnosi do Nemčije predstavl-
jajo važno poglavje v problemu varnosti.
Bilo bi zato pametneje, da se o razorožit-
vi razpravlja med Nemčijo in Francijo.
Henderson je napravil napako, ko se je
pustil zapeljati od tvorcev dunajskega
sporazuma namesto, da bi prišel kot po-
polnoma nepristranski sodnik v Ženevo.

Posebno zadovoljstvo izražajo današnji
listi nad sporazumom med Briandom in
Lavalom, ki sta na svoji snočni konferen-
ci sklenila, da se uvedejo v francosko po-
litiko čvrste enotne smernice. Z zadovolj-
stvom podpirajo, da se je vlada odlo-
čila ojačiti gospodarski položaj južno-
vzhodnih evropskih držav s tem, da jim
namerava priznati preferenčni sistem na-
mesto dosedaj običajnih največjih ugod-

nosti. Na ta način bodo te države na naj-
naravnejši poti obvarovane pred privlač-
nostjo dunajskega pakta. To znači tudi od-
poved svoječasnega načrta, da bi se Fran-
cija in države Male antante pridružile av-
strijsko-nemški carinski uniji. V »Ere Nou-
velle« obzira Herriot postopanje berlin-
skih in dunajskih državnikov, ki so znova
zasejali nezaupanje med evropskimi naro-
di in s tem ustvarili novo oviro za konso-
lidacijo Evrope.

Pariz, 9. aprila AA. Politični krogi se
zelo zanimajo za konference med vojnim,
finančnim, trgovskim in poljedelskim mi-
nistrom ter menijo, da so državniški raz-
pravljali o podrobnostih načrta za gospo-
darsko konsolidacijo srednje in vzhodne
Evrope. Načrt bo predložila Francija svetu
Društva narodov kot nekaj protitež av-
strijsko-nemškemu carinskemu dogovoru.

**Tudi Mussolini povabljen
v London**

Rim, 9. aprila AA. Tukajšnji listi so pri-
nesli vest, da je angleška vlada povabila
Mussolinija, naj se udeleži političnih raz-
govorov med angleškimi in nemškimi držav-
niki, ki se bodo vršili od 5. do 9. ju-
nija v Chequersu. Uradni krogi niso doslej
zanikali niti potrdili te vesti.

Nemško-francoska napetost traja dalje

**Pesimistično presojanje situacije v Franciji — Disharmo-
nija tudi med Londonom in Parizom**

Pariz, 9. aprila AA. Francosko-nem-
ška napetost zaradi avstrijsko-nemškega
carinskega sporazuma traja dalje in
ni nobenega upanja, da bi popustila.
Znamenja kažejo, da se bo položaj do
zasedanja sveta Društva narodov me-
seca maja še poslabšal. Briandova na-
poved, da bo nastal presledek v spravi
politiki, se je naglo izpolnila.

Današnja »Midi« pravi, da so odno-
šaji med Nemčijo in Francijo skrajno
napeti, kakor je bilo ob likvidaciji za-
sedbe Porurja. Francosko časopisje
ostro napada nemške in angleške liste,
ki pravijo, da je francoska bojazen za-
radi posledic angleškega povabila nem-
ških državnikov neosnovana.

»Daily Herald« gre celo tako daleč,
da očita francoskemu časopisju pomanj-
kanje takta.

Francoski listi omenjajo govor pred-
sednika Doumergueja v Nici, kjer je
poudaril, da je francoski patriotizem
miroljuben, da pa ne bo trajnega miru
brez popolnega jamstva za varstvo
francoskih meja.

Ženeva, 9. aprila. d. V listih zapadnih
kantonov se pojavlja vedno jasnejša ten-
denca proti nameravani avstrijsko - nem-
ški carinski uniji. Prvi protest proti njej
je objavila »Tribune de Geneve«, ki vidi
v osnovanju germanskega bloka direktno
ogrožanje neodvisnosti švicarske države.
Tudi konzervativna »Gazette de Lausanne«
se izreka zelo energično v istem smislu.
Prav tako zastopa isto mnenje tudi list
»Suisse« in končno je zavzel stališče
tudi »Journal de Geneve«, ki izjavlja, da
Švica k nameravani carinski uniji nikakor
ne more pristopiti. Ker Švica ni zastopana
v svetu Društva narodov, naj zato izrazi
svoje zastopstvo v študijski komisiji evrop-
ske unije.

Vzroki zastoja v pomorski razorožitvi

**Zanimiva francoska informacija o italijanskem razočaranju — Angle-
ški listi apelirajo na Francijo**

Pariz, 9. aprila. Č. V »Populaire« objav-
lja Leon Blum članek, v katerem naglašja,
da spor med Francijo in Italijo glede na
pomorski sporazum ni nastal zaradi za-
menjave starih vojnih ladij z novimi, mar-
več zato, ker Francija in Anglija nista do-
volj izpolniti svojih obvez. Italija je ob pri-
mki rimskih pogajanj zahtevala kot konce-
sijo za svoj odstop od zahtev po pomorski
pariteti s Francijo večje posojilo. Zdi pa
se, da je sedaj razočarana in hoče na ta
način pritisniti na Francijo in Anglijo.

London, 9. aprila. d. V merodajnih kro-
gih presoja zelo pesimistično položaj, ki
je nastal zaradi težko pri končni redak-
ciji pogodbe v pomorskem sporazumu med
Francijo in Italijo. Splošno mnenje je, da
bo treba še prebrskati mnoge težkoče,
preden se bo dosegel popoln sporazum.
Listi objavljajo daljše članke o zastoji v
pogajanjih o pomorski razorožitvi in »Dai-

ly Telegraph« celo ugotavlja, da je po-
morski sporazum v resni nevarnosti. Po
mnenju diplomatskega dopisnika tega lista
so ustvarile ta položaj francoske zahteve,
na katere Anglija in Italija ne moreta pri-
stati.

London, 9. aprila. Henderson je imel
snoči na nekem zborovanju govor o angle-
ški zunanji politiki ter je med drugim iz-
javil:

Odločeni smo storiti vse, kar moremo, da
se z mednarodnimi pogodbami doseže raz-
orožitev. Upanje na uspeh je danes mnogo
večje, kakor kdaj prej. Konferenca, ki se
bo vršila meseca februarja prihodnjega
leta, bo največja, kar jih je bilo doslej v
svetovni zgodovini. Cilj te konference je
prepričati narode, da je vojna najbolj škod-
ljiva in največja neumnost, ki se mora za
vsako ceno odpraviti.

Ponesrečena vstaja na Madeiri

**Padec revolucionarne vlade se pričakuje v najkrajšem času — Od-
redbe portugalske vlade**

Madrid, 9. aprila. AA. Po zasebnih ve-
steh, ki so jih tu dobili iz Portugalske, se
zdi, da so bili revolucionarji na Madeiri v
zvezi s svojimi pristaji na kontinentu. Za-
to so bili izdani posebni varnostni ukrepi.

Lizbona, 9. aprila. AA. Mornariško mi-
nistvo je odredilo, da čete, ki so odšle na
Madeiro, ne smejo bombardirati mesta
Funchal. Če bi se uporniki branili, naj me-
sto blokirajo ter ga prisilijo k predaji.
Pred odhodom je predsednik Carmoza v
spremstvu ministrov pregledal čete in jih
pozval, naj branijo čast portugalske arma-
de in zlojimo revolucijo. Po poročilih iz
Funchala, je tamkaj vse mirno. Mnogo pre-
bivalcev je zbežalo iz mesta, ker se boje,
da se ne zapletejo v sovražnosti.

Lizbona, 9. aprila. Po oficijelnem spo-
ročilu se je vojaški prevrat na otoku Ma-
deira izpolnil. Posadka v Ponti del Gada
se ni hotela pridružiti upornikom, zaradi
česar bodo morali uporniki v prihodnjih
urah likvidirati svoj kratki režim. V
Funchalu vlada mir.

Lizbona, 9. aprila. AA. Ker je položaj na
otoku Madeiri zelo resen, je portugalski
ministrijski svet sklenil blokirati vse luke te-
ga otoka. Prepovedal je vse stike s prebi-
valci in zagrožil z drakonskimi kaznimi
onim, ki bi tihotapili na otok orožje in stre-
livo. Vse prestopke tega odloka bodo sodila

izredna sodišča na portugalskih vojnih la-
dah, ki bodo sodelovali pri bojnih operaci-
jah proti upornikom. Nad otokom so pro-
glasili najstrožje blokado. Uporniki so br-
zoglavi bremenili, da se ne bodo vdali in
da se bodo upirali vladi v Lizboni z vsemi
sredstvi.

Spor med italijansko vlado in Vatikanom

Rim, 9. aprila. g. Med Vatikanom in ita-
lijansko vlado je izbruhnil majhen spor.
Italijanske oblasti so namreč prepovedale
kongres katoliških omladinskih organizacij.
Vatikan namerava sedaj prirediti klub pre-
povedi italijanskih oblasti tak kongres
v svojih eksteritorialnih palačah v Rimu ali
pa na ozemlju Vatikanskega mesta.

Imenovanje novih kardinalov

Rim, 9. aprila. s. Kakor se govori, bo
papež meseca maja sklical konsistorij, na
katerem bo imenovanih nekaj novih kar-
dinalov. Med temi bo 6 Italijanov, med
njimi madriški nuncij Tedeschi. Govori
se tudi o Švicarju Bessonu, o Mehikancu
Lunezu in o Američanu Fumassonu.

RUMUNIJA NA RAZPOTJU

**Možnost izvenparlamentarne rešitve vladne krize in izločitve par-
lamenta — Prihod Titulesca v Bukarešto**

Bukarešta, 9. aprila. M. Rumunija
stoji na pragu vevlačnih, morda zgo-
dovinskih odločitev. Vladna kriza, ki je
izbruhnila po ostavki Mironescovega
kabineta, ima mnogo globlji pomen,
kakor pa bi se dalo na splošno soditi.
Politične razmere v državi so take, da
resno ogrožajo nadaljnji razvoj Rumu-
nije, ki preživlja prav tako kakor dru-
ge agrarne države težko gospodarsko
krizo. Kriza je tem bolj občutna, ker jo
podčrtavajo še razvrane notranje poli-
tične razmere in hudi strankarski boji.
Že dalje časa so v teku prizadevanja,
da se reši ta latentna kriza s sestavo
vlade, ki bi uživala zaupanje vsega na-
roda in ki bi predstavljala vsaj za dalj-
šo dobo ustalen režim, ki bi se osvo-
bojen strankarsko-političnih borb, mo-
gel popolnoma posvetiti konsolidaciji
države na političnem in gospodarskem
polju. V načelu so vse stranke naklonje-
ne takšni rešitvi krize in se izjav-
ljajo za vlado široke narodne koncen-
tracije, toda kakor vselj doslej ogroža-
jo tudi tokrat strankarski interesi tako
rešitve.

Rumunski poslanik v Londonu Titu-
lesc, ki je bil brzojavno pozvan v do-
movino, je davi ob 7. prispel v Bukare-
što. Z njegovim prihodom se pričena-
jo razvijati dogodki in kmalu se bo po-
kazalo, za katero pot se je odločila Ru-
munija. V političnih krogih pripisujejo
veliko važnost izjavi, ki jo je podal
Titulescu dopisniku bucareškega lista
»Dimineatsa«. Med drugim pravi:

»Kriza vlade je prišla nepričakovano.
Dogodki so nas prehiteli, kajti ra-

čunali smo z ostavko vlade g. Mirones-
ca šele po pravoslavnih velikonočnih
praznikih. Nimam še mandata za sesto-
v vlade, niti ne vem, ali ga bom dobil
in ali ga bom sprejel. Na vsak način
gre za najpomembnejšo krizo, ki jo be-
leži povojna zgodovina Rumunije. Lah-
ko pa rečem, da je konec dobe intrig in
izigravanj. Napočila je doba resnega
dela, ki bo trajalo več let. Nočem de-
lati eksperimentov in prevzel bom
oblast samo, če mi ne bodo postavljali
kakih pogojev. Če bo treba, bomo rezali
tudi živo meso, samo da rešimo drža-
vo.«

Ko so ga novinarji vprašali, ali sma-
tra, da bi mogel parlament ovirati to
delo, je Titulescu naglasil, da je sicer
pripravljen sodelovati s parlamentom,
da pa bo šlo tudi brez njega, ako bo
treba.

Ni manjše pozornosti ni vzbudila iz-
java, ki jo je podal novinarjem kmalu
po prihodu Titulesca dosedajni minist-
ski predsednik Mironescu. Naglašal je
potrebo »vlade narodnega edinstva«,
poudarjajoč, da more samo taka vlada
nuditi jamstvo za rešitev hude politične
in gospodarske krize, ki jo preživlja
Rumunija. Samo vlada narodne unije bi
bila dovolj močna, da se upre poizku-
som, ki stremijo po izpremembi sedanje-
ga položaja v srednji Evropi. V seda-
njih težkih razmerah lahko samo vla-
da, ki uživa zaupanje vsega naroda, iz-
vrši to veliko nalogo. Poudaril pa je,
da si predstavlja pod vlado narodnega
edinstva tako vlado, v kateri bi bile za-
stopane vse stranke. Bilo bi zelo ne-
varno delati eksperimente s sestavo

ne glede na določbe ustave.

Titulescu je bil ob svojem prihodu v
Bukarešto sprejet zelo svečano. Navzo-
či so bili člani vlade, zastopniki vseh
parlamentarnih strank, pa tudi mnogi
diplomati. Na kolodvoru je pričakoval
Titulesca kraljev adjutant, ki ga je ta-
koj pozval v avdienco h kralju. Avdi-
jenca je trajala nad dve uri, toda novi-
narjem Titulescu po avdienci ni hotel
dati nikake izjave.

Bukarešta, 9. aprila. g. Poslanik Ti-
tulescu je imel danes dopoldne infor-
mativen razgovor z bivšim ministrskim
predsednikom Mironescu. Popoldne
je bilo sporočeno novinarjem, da je Ti-
tulescu na današnji avdienci dobil od
kralja nalog, da sestavi vlado na bazi
nacionalne koncentracije. Titulescu bo
takoj začel svoja posvetovanja s poli-
tičnimi voditelji. V političnih krogih se
govori, da se more za jutri zvečer pri-
čakovati sestavo vlade nacionalne kon-
centracije.

Tudi Maniu se vrača

Subotica, 9. aprila. Č. Na povratku iz ino-
zemstva v Bukarešto, se je peljal danes
Subotico predsednik narodne kmečke
stranke Maniu. V razgovoru z novinarji je
izjavil, da zaradi svoje večmesečne odsot-
nosti ne more izreči svoje sodbe o poli-
tičnem položaju v Rumuniji. Naglašal pa
je, da bo položaj razčiščen v par dneh. Naj
pride kakršenkoli režim, odnosi med Ru-
munijo in Jugoslavijo se ne bodo izpre-
menili, marveč le še poglobili, ker preva-
dijo tudi v Rumuniji prepričanje, da je
mogoče rešiti agrarno krizo samo v tes-
nem sodelovanju z drugimi agrarnimi državami.

Demokratska diktatura v Nemčiji

**Po odgoditvi parlamenta uvaja Brüning diktatorski režim — Spori
med hitlerjevci se še nadaljujejo**

London, 9. aprila. Č. »Times« objavlja do-
pis svojega berlinskega dopisnika, ki se
bavi s položajem v Nemčiji in naglašja, da
je Brüning po odgoditvi parlamenta, uvel-
odil ob obeh demokratskih strank, uvedel
v Nemčiji diktaturo. Nemški demokratski
krogi so morali sprejeti njegovo diktaturo,
ker je bilo samo na ta način mogoče pre-
prečiti diktaturo levčarskih ali desničar-
skih ekstremistov. Jasno pa je, da se bo
morala ta diktatura naknadno opravičiti z
uspehi. Prvi poizkus v tej smeri predstavlja
dunajski sporazum o carinski uniji. To-
da tu je Brüning doživel neuspeh. Vseka-
kor pa je bilo to mnogo bolje, kakor pa
če bi bil postavil na dnevni red vpraša-
nje reparacij. Položaj je tak, da je treba
Nemčijo kljub temu resno opominiti, naj
ne ogroža miru in reda v Evropi.

Berlin, 9. aprila. d. Kakor izjavlja pravni
zastopnik stotnika Stennesa dr. Kurt Be-
cker v »Vossische Zeitung«, je bilo v Ber-
linu v teku enega samega dne izključenih
od vodstva v Monakovem 900 članov iz na-
rodno-socialistične stranke. Nadporočnik

Schultz, ki ga je Hitler imenoval za nasled-
nika Stennesa, je spričo velikega odpora v
narodno-socialističnih vrstah popolnoma
brez moči in se bavi sedaj z načrtom, da
bi hitlerjevski napadalec oddelke kratko-
malo razpustil. Stennes je v zadnjih dneh
dobil potrebna denarna sredstva, ki so mu
jih dale na razpolago razne narodnosocia-
listične opozicijske skupine, katere je mo-
nakovski vodstvo stranke skušalo že prej
zatreti, ki pa so na skrivaj še nadalje ob-
stojale. Stotniku Stennesu, ki so ga hitler-
jevci z njegovimi pristaji preganili iz na-
rodno-socialističnega doma v Berlinu, se je
zato posrečilo dobiti nove prostore za svo-
jo organizacijo.

Berlin, 9. aprila. g. V Hedemannovi uli-
ci, kjer se nahaja glavni stan berlinskih
narodnih socialistov, je prišlo danes do re-
šnih spopadov med pristaji Hitlerja in Ste-
nesa. Interventirali je moralna policija.

Berlin, 9. aprila. g. Stennes je danes iz-
dal prvo številko svojega lista pod imenom
»Delavci, kmetje, vojak«. V listu napove-
duje ostro borbo proti sedanji vladi.

Ustanovitev fašistične stranke v Španiji

**Jedro stranke tvorijo bivši pristaji Prima de Rivero — Prve volitve
po uvedbi diktature — Ogorčena volilna borba med monarhisti in
republikanci**

Madrid, 9. aprila. AA. Lista »El Libe-
ral« in »El Socialista« poročata, da se je
ustanovila španska fašistična stranka, v
katero so vstopili nekateri pristaji delav-
ske stranke monarhistov in katoliške
stranke, katalonski liberalci in pristaji
bivšega španskega diktatorja Prima de Ri-
vero. Vodja gibanja je bivši notranji mi-
nister v kabinetu Prima de Rivero, gene-
ral Martinez de Anido. Nova stranka ima
že nad 10.000 članov in razpolaga z veliki-
mi fondy, ki jih je dobila od industrije.

Pariz, 9. aprila. d. Listi poročajo iz Ma-
drida, da je imel v torkovoj ministar-
ski vrhovnega vojnega sveta generalom
Enriquezom in z generalom Forom daljše
posvetovanje zaradi morebitnih novih ne-
mrov v Španiji. Pri tej priliki je se raz-
pravljalo o raznih ukrepih, ki naj bi se
uporabljali pri novih izgrediv. Razen tega je
imel v tork daljše posvetovanje z višjimi
oficirji tudi generalni kapetan madridske
garnizije. Domnevajo, da so oficirji preje-

li povelje, naj strogo pazijo na položaj v
madridskih vojašnicah.

Madrid, 9. aprila. AA. Do občinskih volit-
ev je samo še tri dni. Volilna propaganda
se biva polagoma vrhuncu. Pri tem ne
igrajo, kakor je naravno, glavne vloge
lokalni interesi, ker gre pri teh volitvah
za vprašanje, ali naj bo Španija republika
ali naj ostane še monarhija. Vse stranke
smatrajo te volitve za pripravo volitev v
pokrajinske zbornice in v ustavodajno skup-
ščino. Zato so razvile velikanski volilno
propagando in si skušajo na vse načine
pridobiti simpatije volilcev. Monarhisti so
razvili izredno živo volilno propagando, ki
jo podpira visoka katoliška duhovščina. Ta
je pozvala volilce, naj ne volijo socialistič-
nih ali republikanskih kandidatov. Republi-
kanci so tako potisnjeni v defenzivo. Raz-
burjenje je zelo veliko, ker se vedno širijo
nepotrjene vesti o monarhistični diktaturi,
ki da bo obnovljena pred volitvami ali pa
po volitvah.

Rusko-ameriška gospodarska vojna

Washington, 9. aprila. g. Iz pravkar ob-
javljene trgovske statistike je razvidno, da
so ruski nakupi v Ameriki padli v prvem
četrletju 1931 proti lani za 30 odstotkov.
Pričakuje se nadaljnji narolič ter prevla-
dajoče vtis, da se pripravlja ameriško-ruska
trgovinska vojna. Sovjeti so zelo ozlovolje-
ni zaradi zadnjih ukrepov ameriške trgo-
vske politike, ki so izključili mnogo ruskega
blaga od uvoza, ter nameravajo izvesti re-
presalje Poostreitev trgovinskih odnosov
med obema državama bo imela svoj odmev
tudi v reprezentančni zbornici. Senator Bo-
rah je se napovedal interpelacijo, v kateri
bo zahteval de iure priznanje sovjetske
Rusije.

Milijardni dobiček užigaličnega trusta

Stockholm, 9. aprila. AA. Kreugerjev
užigalični trust je imel lani 122 milijonov
švedskih kron (1,8 milijarde dinarjev) do-
bička, proti 108 milijonov l. 1929. Te šte-
vilke dokazujejo, da svetovna kriza ni škod-
ovala industriji užigalič. Poročilo omenja,
da bo letos dobiček še večji.

Aretacija italijanskega bančnika

Milan, 9. aprila. Č. Z turinski banč-
nik Panzaras, ki je vodil več bank in in-
dustrijskih podjetij, je pobegnil v Franci-
jo. Italijanske oblasti so izdale za njim in-
talico, ter je bil aretiran v Nizzi. S svo-
jim polomom je upropastil pet bančnih za-
vodov in šest večjih industrijskih podjetij.

Benešev odgovor ministru Demetroviću

Beograd, 9. aprila. AA. Kot odgovor na
svojo brzojavko, ki jo je poslal praški vladi
po podpisu trgovinske pogodbe in po od-
hodu s češkoslovaškega ozemlja, je prejel
minister za trgovino in industrijo Juraj
Demetrovič tole pozdravno brzojavko če-
škoslovaškega ministra za zunanje zadeve
dr. Eduarda Beneša:

»Prisrčno se Vam zahvaljujem za ljube-
zavne besede pri Vašem odhodu iz Češkoslo-
vaške. Vaše bivanje v Pragi je okrepilo
priateljske stike med obema bratskima
narodoma. Delo, ki je bilo pri tej priliki
izvršeno, bo gotovo rodilo dobre sadove.«

Beograd pred prazniki

Beograd, 9. aprila. p. V prestolnici so se
danes že začeli praznični dnevi ob priliki
pravoslavnih velikonočnih praznikov. V
vseh cerkvah se je vršila danes svečana po-
svetitev miru. V saborni cerkvi je opravil
cerkvene obrede osebno patriarh Varnava
ob veliki asistenci duhovščine. Nocoj se bo-
do vršile v vseh pravoslavnih cerkvah mo-
litve, takozvano »bdenje«. Tudi na zunaj
se že precej poznajo bližnji prazniki. Urad-
ništvo odhaja na dopuste, trgovine so po-
polnoma v znaku predpraznične sezone, to-
da kupčija ni posebno živahna.

Poslanik dr. Kramer v avdienci
Beograd, 9. aprila. p. Danes dopoldne ob
10. je Nj. Vel. kralj v svojem dvorcu na
Dedinju sprejel v daljši avdienci praškega
poslanika g. dr. Alberta Kramerja.

Povratak finančnega ministra

Beograd, 9. aprila. AA. Danes ob 10.50
se je vrnil s simpionskim ekspresom iz Pa-
riza finančni minister dr. Švrliuga z go-
spo.

Tirolski protest proti fašističnemu terorju

Dunaj, 9. aprila. AA. Korbiro poroča: V
Innsbrucku je bila protestna skupščina na-
rodnih društev zaradi ponovnega preganja-
nja voditeljev nemških narodnih manjšin v
Italiji. Na skupščini so izrekli pozdrav ju-
goslovenski narodni manjšini v Italiji, kate-
ri zagotavljajo svojo solidarnost v borbi za
pravice narodnih manjšin.

Slovanski gospodarski blok

Varšava, 9. aprila. s. Največji list vlad-
nega bloka »Kurier Codzienny« v Krako-
vu javlja, da se bo ustanovila, ako pride
do osnivanja avstrijsko - nemške carinske
unije, ki bi se ji pridružila tudi Madžar-
ska, kot protitež poljsko - češkoslovaške
carinske unije. Tako bi stal nasproti 73 mi-
lijonom prebivalstva nemško - avstrijskega
gospodarskega bloka slovanski gospo-
darski blok, ki bi štel 45 milijonov prebi-
valcev. Na ta način bi Češkoslovaška dobila
preko poljskega ozemlja dohod k morju ter
bi si mogla obenem utreti pot za gospo-
darsko ekspanzijo proti severu in zapadu. Edi-
na težkoča bi obstajala v medsebojni kon-
kurenci sladkornih rafinerij, tekstilne, ko-
vinske in steklene industrije, vendar pa bi
se mogla ta zapreka potom industrijskega
sporazuma odstraniti.

43.000 delavcev izprtih

Oslo, 9. aprila. AA. Davi so v tekstilni
industriji in v jeklarnah na Norveškem iz-
prti 43.000 delavcev, ker niso pristali na
znižanje plač.

„Jugoslavija je glavni tvorec miru“

Francosko katoliško glasilo o naši državi – Zvonovi ne prihajajo samo iz Rima, nego tudi iz Pariza

Pariz, 9. aprila AA. Francoski katoliški list »La Croix« prinaša članek pod naslovom »Jugoslavija«. List naglašja, da je avstrijsko-nemška pogodba vzemirila Evropo. Da se prepreči ustanovitve takega gospodarskega bloka, je češkoslovaška politika že prej delala za naslonitev na Maio antanto. Zato je češkoslovaška tudi »čela pogajanja o trgovinski pogodbi z Jugoslavijo in to pogodbo sklenila ter tako dopolnila prejšnja pogajanja, ki so bila v Bukarešti in Beogradu. Osemnajst milijonov agrarnega prebivalstva v Rumuniji in 14 milijonov agrarnega prebivalstva v Jugoslaviji, ki tvorita skupno blok 32 milijonov konsumentov industrijskih predmetov, se lahko sklicuje na svojo moč pri pogajanjih z industrijskimi državami, katerim daje veliko tržnice. Ta gospodarska Mala antanta se bo seveda potrudila, kakor je bilo že napovedano, da sklene z Madžarsko in Poljsko take pogodbe, da bo v njih vsa Evropa imela gospodarsko kontrolo na vzhodu. Krivo bi bilo pri tem zapostavljati glavnega delavca pri tem delu za mir – Jugoslavijo.

List poudarja, da vežejo najgloblje zveze Francijo z Jugoslavijo in da so se te zveze še učvrstile s politiko velike modrosti in odločnosti kralja Aleksandra. Zato se ni treba čuditi gospodarskim in kultur-

nim zvezam med Jugoslavijo in Francijo, saj je minister zunanjih zadev kraljevine Jugoslavije doktor pariške univerze Marinković, vojni minister pa ljudje, kakor general Stevan Hadžić in general Stojadinović, ki je eden izmed verdunskih junakov. Srečna struktura Jugoslavije se je še okrepila z vlado kralja Aleksandra, prvega stvaritelja, ali bolje, prvega združitelja svojega naroda. Tam zdaj vsakdo ve, da brani, kadar brani svojo državo, tudi svojo hišo in vsakdanji kruh. Jugoslaveni so francoski zavezniki od vsega začetka in to najpomembnejši zavezniki. Njihovi ideali so tudi francoski ideali, in Jugoslaveni so pravi borci za mir. Francija ima dobro voljo, da v soglasju s svojo latinsko sestro Italijo reši probleme na Jadranskem morju v pravcu pomiritve tam, kjer so sosedje med seboj še nezaupljivi: ta politika je v Jugoslaviji deležna polnega razumevanja. Zveze med Francijo in Jugoslavijo segajo čez državne meje, kadar gre za jezero skupne vere in skupnih nadev.

List naglašja, da je nedavno beograjski nadškof Rodić posvetil štiri zvonove ki so jih jugoslovenskim katoličanom darovale francoske misije. Ne prihajajo torej po sveti legendi zvonovi samo iz Rima, nego tudi iz Pariza, in to bodo jugoslovenski katoličani znali ceniti.

Boj do skrajnosti

Sofija, 6. aprila. Kakor sem že poročal, potece Narodnemu sobranju zakonodajna doba 9. t. m.; vlada »Demokratskega Sgovora« hoče pred razpustom Sobraja se spraviti pod stroho volilno reformo, ki naj zagotovi DS zanesljivo večino tudi v novem parlamentu. Ker pa je rok vendarle prekrakel in je pričakovati najhujšega odpora opozicije, se doznava sedaj iz izjave ministra Burova, da se zasedanje Sobraja podaljša do 16. t. m., da se bo tako volilna reforma mogla temeljiteje prenesti.

Kakor vse kaže, so prišli na najvišjem mestu do spoznanja, da nikakor ne kaže, da bi vodila bodoče volitve sedanja vlada g. Ljapčeva. Kralj Boris je včeraj posetil Ljapčeva v njegovem stanovanju, kjer je ostal skoraj dve uri. Takoj nato je ministri predsednik poklical k sebi ministre Cankova, Burova in Molova, njihovo posvetovanje je trajalo nad dve uri. Sodeč po raznih namigavanjih, ki se izražajo tudi v današnjih listih, je zelo verjetno, da pod Ljapčeva vlada ostavko prav v kratkem, najbrž še pred pravoslavno veliko nočjo in da dobi volilni mandat koalicijska vlada, v kateri bi pa seveda sodeloval tudi »Demokratski Sgovor«. Kot novi predsednik vlade se največ imenuje vodja nacionalnih liberalcev Aleksander Malinov. Značilna v tem pogledu je izjava ministra Vasiljeva, najodgovornejši Ljapčeva, ki je izjavil, da pod Ljapčev ostavko še pred veliko nočjo in se potem najprej poskusi s sestavitvijo koalicijske vlade, ali če ne pride do tega, da ne bo dobro Zaradi očitne grožnje, ki tiči v tem zaključku, napoveduje opozicija interpelacijo v Sobraju.

Položaj postaja tako od dne do dne bolj napet, k čemur pa dodaja svoj prispevek še VMRO Protogorovci so namreč že dni izdali proglas, ki je istočasno naprten proti mihaljovcem in vladi »Demokratskega Sgovora«, katero silka proglas kot glavnega krivca za medsebojne poboje makedonsko-bolgarskega Proglas je tako oster, tako silovit v svojih izrazih, da mora zavreči kri vsakomur, ki ga čita, prijatelju in sovražniku.

»Zelo dno kosi neprestano neka krvoločna topla naše brate. Ko je uničila najboljše mod revolucionarji v Petriču kakor tudi v emigrantskih krogih na Bolgarskem, uničuje sedaj postavljajoč se v službo krvavega bolgarskega fašizma in vidno sodelujoč v ubijanju delavstva in kmetov, z lastnim orožjem svoje vrste.«

»Znani so razlogi za te bratomore. Znani so nam odgovorni činitelji, ki to vzdržujejo in vodijo. Vlada je stopila na stran močnejših, na stran Vanče Mihajlova, ki ji je dal dokazke svoje pasje vdanosti, zaradi česar so mu naklonili vso svojo podporo in mu dali na razpolago vojaško in civilno oblast, da more svobodno in brez kazni uničevati svoje nasprotnike. Minila so tri leta, kar je tolpa Vanče Mihajlova uničila nad sto najodličnejših revolucionarjev. S pomočjo in pod pokroviteljstvom bolgarske fašistične vlade ta tolpa še dalje mori in seje grozo med petriškimi prebivalstvom in emigracijo. Gnus je obvel vse bolgarsko mnenje.«

Dalje opisuje proglas, kako je sofijska vlada, da bi se izklopala iz težkega položaja, inscenirala komedijo procesa proti Mihajlovu zaradi umora Pundera, kjer se je ugotovila nedolžnost »razbojniškega poglavarja« Mihajlova, in se mu je dalo prav, da mori in se na ta način proslavlja. Duhovali se še niso pomirili po tem procesu, pa je že prišel umor Tomalevskega, ustreljenega iz hiše policijskega agenta. In sedli so še drugi umori. »Vlada in bolgarska nadzadnjaška družba sta po svojem fašističnem tisku ali z molkom ali pa s javnim odobravanjem dajali prav Mihajlovu.« Morala se je preliti kri njegovega prvega pomočnika Gjurmova, da se je zaslislalo »tule nje volkov bolgarsko-makedonske tolpe.«

»Policija je zaprla glavnega člana protogorovskega centralnega odbora Gjeorgja Pop-Hristova ter ženo in otroka Kirila Pričeva in jih izročila Mihajlovu. Tako škandalozno postopanje bolgarske vlade je bilo za vse nas nekaj novega, kar se prej nikdar ni dogajalo v bolgarskem fašističnem carstvu. Mihajlov je tako prišil svoje nasprotnike, da so podpisali izjavo, s katero se odrekajo nadaljnji borbe.«

V svojem zaključnem delu dokazuje proglas, da je taka »sprava« nemogoča in da je služba bolgarski fašistični vladi, ki je edini podžigalec obračunavanja med Makedonci, izjeda na narodu in državi. Zato, pravi proglas, je treba da se znova obnovi »boj proti krvoločni matiji in sotrudnikom fašistične vlade, boj proti današnjim oblastnikom na Bolgarskem, v prvi vrsti pa proti razbojniku Vanču Mihajlovu.«

V takem, sveže krvi prepojenem ozračju torej stopa Bolgarija v volilno borbo.

Ita Rina se poroči?

Beograd, 9. aprila. p. »Politika« poroča, da se bo filmska igralka Ita Rina (Ida Kravanja) poročila z Beograščanom Miodragom Djordjevičem, sinom bivšega poštnega generalnega direktorja. Seznanila sta se v Berlinu, kjer je Djordjevič študiral, preden je postal državni uradnik. Poročila se bo sta takoj po pravoslavnih velikonočnih praznikih. Ita Rina bo zapustila film ter se bo stalno nastanila v Beogradu. (Odgovornost za vest moramo prepušiti »Politiki«.)

Nevarno potovanje rumunskega vojaškega begunca

Berlin, 9. aprila. p. Davi so našli železniški uslužbenec ob progri pred berlinskim glavnim kolodvorom nezvestnega 20-letnega rumunskega vojaškega begunca Mihajla Stangerja. Ko se je zavedel, je izpovedal, da je napravil vso dolgo pot od rumunske meje do Berlina pod vagonom ekspresnega vlaka. Ves čas se je skrival pod železniški zavor, tako da je nekako visel pod vagonom. Končno je opasal in tik pred berlinskim kolodvorom padel na tla, vendar pa tako srečno, da je šel vlak preko njega, ne da bi se mu bilo kaj pripetilo.

Nezgodna parnika »Berengaria«

London, 9. aprila. d. Parnik »Berengaria«, ki je v turek naseljen v megli na poti v Southampton na plitvino, je šele včeraj popoldne priplul v Southampton. Šest vlačicev je potrebovalo 15 ur, da je izvil iz »trešč najvišji parnik na svetu« zopet na široko morje. »Berengaria« ni poškodovana in bo v soboto zopet odplula iz Southamptona.

Mohorko je živ in zdrav pod krovom jetnišnice

Neresnične vesti o poskušenem samomoru – Preiskava se energično nadaljuje – Nadaljnja aretacija – Hriberski še vedno zanika soudeležbo pri umoru

Maribor, 9. aprila. Jelovška velikonočna tragedija drži še vedno vso javnost v veliki napetosti, čeprav že štiri dni pokriva zemlja neoljne žrtve tega grozotnega zločina. Kako velika je še vedno razburjenost občinstva, priča najbolj dejstvo, da se vedno znova pojavljajo

razne tatarske vesti, ki so pač samo plod razburjene človeške domišljije. Tako se je danes pojavila govorica

o aretaciji tretjega udeleženca pri krvavem poslu v Jelovcu, ki je pa seveda brez vsake podlage. Tudi »Slovenec« je objavil vest, da so našli v sredo zvečer Mohorko v njegovi jetniški celici obešenega in da so ga v zadnjem hipu rešili ter z umetnim dihanjem zopet spravili k zavesti.

Seveda je to samo plod prebujne fantazije in

iz trte izvitja senzacija.

Nasprotno, Mohorko je baš v času, ko naj bi se obesil, čisto mirno spal, kakor najbolj pravičen človek na svetu. Sploh se Mohorko počuti pod varno streho sodne jetnišnice v Mariboru prav dobro. Kako tudi ne, saj to pot uživa že petič njeno gostoljubje. Kot 17 letni fant je prvič prišel v navskriž z zakoni. Seveda takrat n. nihče slutil, da bo Mohorko tako naglo padel. Vedel se je namreč v zaporu vedno zelo mirno in vsakokrat resno obljubil, da se bo pobiljal in da noče več imeti opravka s sodiščem. Iz varnostnih ozirov ima sicer

na nogah okove,

vendar pa uživa toliko prostosti, da se lahko šeta po svoji celici. Da bi mogel sam obračunati s svojim življenjem, je popolnoma izključeno. Preiskovalni sodnik dr. Germovšek ga neprestano zaslišuje, vendar popolne

pojasnitve tragedije v Jelovcu še ni kmalu pričakovati.

To nalogo bodo pač skušale rešiti naše sodne oblasti in prepričani smo, da se jim bo to tudi posrečilo.

V osrednjem zanimanju je sedaj vsekakor vprašanje, če so izpovedi Mohorka o sokrivdi njegovega pajdaša Ludvika Hriberskega, ki leži še vedno v bolnici deželnega sodišča v Gradcu,

resnične ali ne.

Cim bo Hriberski izročen našim obla-

Iz dosmrtni ječe na svobodo

Beograd, 9. aprila. d. Apelacijsko sodišče v Beogradu je danes razveljavilo sodbo prvostopenjskega sodišča v Kraljevu, s katero sta bila Miladin Vujinović in Milojica Kneževića obsojena zaradi soudeležbe pri umoru Dobrirova Milica na dosmrtno ječo. Sodišče je prišlo do prepričanja, da sta oba popolnoma nedolžna ter sta bila tudi takoj izpuščena iz zaporov.

Samomor Slovenca na Sušaku

Sušak, 9. aprila. d. Sinoči so našli v bližini železniškega mostu pri Sv. Kuzmu pri Bakru neznanega moškega, ki je izvršil samomor. Pognal si je dve krogli v glavo in je morala smrt nastopiti takoj. Danes so ugotovili, da gre za Slovenca Ivana Ahntina, starega 49 let, rodom iz Rudnika pri Ljubljani. Po poklicu je bil pekovski pomočnik in je bil delj časa zaposlen na Reki. V zadnjem času je izgubil službo in ni mogel najti novega mesta. V Sloveniji zapušča ženo, o kateri pa ni znano, kje sedaj biva.

Krvava rodbinska drama

Beograd, 9. aprila. p. V Bitoljski ulici se je odigrala sinoči krvava zakonska drama, koje ozadje pa za enkrat še ni pojasnjeno. Iz stanovanja zakoncev Petras je bilo okrog 10. zvečer slišati kratek preprič, nato pa so odjeknili po sicer mirni in tihi ulici revolverski strelji, ki so jim sledili obupni klici na pomoč. Ko so vdrli sosedje v stanovanje, so našli Petrasa s prestreljeno glavo nezvestnega, žena pa je imela težke poškodbe od revolverskih strelcev na glavi in na desni roki. Bila pa je pri zavesti in je izjavila, da sta izvršila samomor. Oba so prepeljali v bolnico, kjer se bori za smrtjo.

Samomor slovenske služkinje v Zagrebu

Zagreb, 9. aprila. d. Danes popoldne se je poskušala zastrupiti 17-letna Francka Jordan, služkinja, doma iz Slovenije. Našli so jo nezvestno ter so jo prepeljali v bolnišnico, kjer se doslej še ni zavedla. Zato tudi ni znano, kaj je mlado in simpatično dekle pognalo v smrt.

Bivši adjutant zadnjega ruskega carja umri v Zagrebu

Zagreb, 9. aprila. d. Včeraj je preminul v Zagrebu bivši adjutant zadnjega ruskega carja Nikola II. in komandant kosaške armije Aleksander Aleksandrovič Adlerberg. V carski Rusiji je bil znana osebnost in je bil pred revolucijo vrhovni dvorni maršal in najbolj priljubljena oseba na carskem dvoru. Po prevratu je odšel v emigracijo in se je pred nekaj leti naselil v Zagrebu, kjer je živel popolnoma zase. Star je bil 83 let.

Ostanki rimske ceste v Medjimurju. Čakoval, 9. aprila. d. Pri izsekavanju gozda na bivšem posestvu grofa Wurmbanda so odkrili ostanki stare rimske ceste, ki je vodila od Petovlje preko Stribernusa proti Sanbalji. Cestišče je še dobro ohranjeno.

stim in bo podana možnost njegove konfrontacije z Mohorkom, bo pojasnjen tudi misterij te tajnosti in skrivnosti. Mohorko pravi, da je prišel že v sredo 1. t. m. k Hriberskemu v Sulz in ostal pri njem tudi v četrtek Hriberski ga je pri tej priliki med drugim tudi vprašal, kje bi bilo mogoče priti do kakega denarja. On pa mu je odvrnil, da so došli Dobajevi baš te dni precej denarja za sadije. Zato sta se odločila

da se za vsako ceno polastita tega denarja.

Hriberski je vzel doma gospodarju sekuro, Mohorko pa je svojo sekuro spotoma ukradel, ne ve pa kje. V Dobajevo hišo sta se splazila na veliko soboto ob 9. zvečer in se skrila v kleti. Kaj se je nato zgodilo, je vsem še v živem spominu. Sekiro, katero so našli v Dobajevi sobi, je po Mohorkovi izjavi prinesel s seboj Hriberski, dočim je Mohorko svojo odvrnil na begu proti Dravi v nekem gozdu, ne ve pa kje. Zanimiva je dalje Mohorkova izpoved, da

je Hriberski pobegnil,

čim sta čula v Dobajevi hiši korake sina Ivana, ki je prišel iz hleva. Od tega časa naprej se nista več videla. Koliko je resnice na zagovoru, bo seveda pokazala sodna preiskava.

Zanimivo je, da je bil te dni zaslišan

tudi neki kmet iz Limbuša,

pri katerem je Mohorko še nedavno več mesecev služil za hlapca. Mohorko namreč trdi, da se je skrival pri tem kmetu, dočim kmet pravi, da Mohorka sploh ne pozna in da tudi ni mogel vedeti, da ima take grehe na vesti. Zaenkrat so pa oblasti tega kmeta aretirale in ga pridržale v zaporu.

★

Hriberski še vedno tajni

Gradec, 9. aprila. r. Graška policija je danes v jetniški bolnici ponovno zaslišala Mohorkovega morilskega pajdaša Hriberskega, ki je noč dobro prespal in je na potu okrevanja. Hriberski še vedno vztraja pri svojem prvotnem zagovoru ter odločno zanika vsako udeležbo pri jelovškem umoru. Pravi, da se je v kritičnem času mudil pri svoji ljubici v Sulzu. Tudi ta je bila ponovno zaslišana ter potrjuje izpoved Hriberskega. Policija pa domneva, da sta oba dogovorjena. Po mnenju zdravnikov bo Hriberski že v nekaj dneh lahko zapustil bolnišnico in ga bodo esortirali v Maribor.

Ribi lov v suhi Ljubljani

Ze od torka grade pod izlivom Gradačice v Ljubljano na mestu, kjer je stala stara velika zatvornica, ki je povzročila, da je Ljubljana tekla navzgor v Gruberjev kanal, novo zatvornico. Ta še ni dograjena popolnoma, a ker je velika zatvornica v Gruberjevem prekopu popolnoma dvignjena, se je Ljubljana davi popolnoma osušila. Voda teče le od straneh po kanalih, dočim so na sredi nastali večji in manjši tolmuni. Nagli otok Ljubljane je povzročil, da so se razne ribe, belice, klini in črnooke, začele na kupe zbirati po teh tolmunih. Danes popoldne je ljubljanska mladina napravila velik lov. Iz nekaterih tolmunov so dečki pometali na obrežje 10 do 20 belic in drugih rib. Veselo so begali domov, da mati napravijo dobro večerjo.

Praški župan odpotoval v Prago

Sušak, 9. aprila. d. Davi je odpotoval praški župan dr. Baxa z avtomobilom nazaj v Prago.

Vremenska napoved

Zagreška vremenska napoved za danes: Precej vedro, stalneje vreme, postopno topleje. — Situacija včerajšnjega dne: Centralni del kontinenta pokriva slab anticiклон razmeroma malega obsega, dočim preostali del kontinenta zavzema depresija, ki prihaja od Sredozemskega morja. Na Oceanu se formira nov anticiклон, ki polagoma prodira proti kontinentu. Pritisk je v splošnem narasel za 2 do 8 mm, temperatura pa so padle za 1 do 8 stopinj. Dunajska vremenska napoved za petek: Malenkostne spremembe.

Renate Müller
v najsijajnejši
filmski opereti
Gospodična
Stajnica
Sodelujejo:
Hermann Thimig
Felix Bressart
Godbo in popevke
Paul Abraham

Premiera jutri v
ELITNEM KINU MATICI!

Prva jugoslovenska letalska razstava

Vršila se bo meseca maja v Zagrebu ter bo podala točno sliko razvoja civilnega in vojaškega letalstva v naši državi

Zagreb, 9. aprila AA. Oblastni odbor Aerokluba »Naša krila« v Zagrebu izvaja strokno program svojega dela pod visokim prokroviteljstvom Nj. Vis. princa Pavla ter prireditelj od 14. do 24. maja t. l. v razstavnih prostorih zagrebskega Zbora prvo aeronavtično razstavo voje vrste ne samo v naši državi, temveč na celem Balkanu. Ta razstava bo v prvem redu propagandna prireditev, da se naše meščanstvo seznanji z jugoslovenskim vojnim in civilnim letalstvom in vidi delo jugoslovenskih tovarn in konstruktorjev, ki se lahko s svojim delom merijo z inozemskimi tovarnami in konstruktorji. Razstava bo imela tele oddelke: 1. vojno letalstvo, 2. oddelke jugoslovenske aeronavtične industrije, 3. oddelke Aerokluba in 4. oddelke inozemskih tovarn.

V vojnem oddelku bodo s strani letalske komande razstavljeni vsi tipi vojaških letal in ostali material vojaške narave. Ves oddelke bo razmeščen v posebni dvorani.

K sodelovanju na razstavi so pozvane vse jugoslovenske tovarne in konstruktorji. Večina je svoje sodelovanje že najavila in gotovo je, da bo oddelke jugoslovenskih konstruktorjev kompleten.

V oddelku Aerokluba kraljevine Jugoslavije bodo razstavljeni letala beograjskega, ljubljanskega, sarajevskega in zagrebskega Aerokluba.

V oddelku inozemskih tovarn bodo zastopane Nemčija, Anglija, Češkoslovaška, Avstrija in Poljska.

Razen letal bo razstavljen tudi ta material: radioaparati, fotografski aparati, različni instrumenti itd. Razstavljeni bodo tudi razni posnetki z letal iz vse naše kriljevine. Dozdaj je prijavljenih 40 aeroplanov, nadalje prijava je še dosegavajo. Da bi se našlo delo organizacije, se je sestavil poseben odbor vojnih in civilnih strokovnjakov in udeležnih zagrebskih meščanov, prijateljev Aerokluba.

Vojna napoved novega čičaškega župana

Češki župan Čermak je napovedal brezobzirno borbo banditstvu in korupciji – Nevarno čiščenje Avgijevga hleva – Veselje v Chicagu

Praga, 9. aprila. d. Zmaga demokratskega kandidata Čeha Antona Čermaka pri županiških volitvah v Chicagu, drugem največjem mestu Amerike, je zbudila pozornost po vsem svetu in razpravljajo o njej obirno vsi listi tako v Ameriki kakor tudi v Evropi. Njegova zmaga se tolmachi kot zmaga reda in poštenosti nad banditstvom in korupcijo.

Čermakovi pristaši nosijo kot znake metle, s katerimi bo po stari in v volitvah že dovolj obrabljeni frazi pometen Avgijev hlev starega režima. Metla je dobra in če bo znal novi čičaški župan dobro ravnati z njo, lahko postane Chicago navzlic svoji ogromnosti mnogo bolj enačno mesto, kjer je bilo doslej Racketeers pravijo v Ameriki sovražnikom prohibicije, ki so si napravili iz borbe proti nji zločinski zlati rudnik. Zločin se vrsti za zločinom in noben se ne da dokazati Chicago je mesto ameriškega tempa in ima tudi ameriško policijo z najmodernejšo opremo in najširšimi možnostmi. A vprico te policije morijo zločinci ljudi po ulicah pri belem dnevu, strojne puške tihošafceve alkohola streljajo iz rdečih avtomobilov po glavnih ulicah Chicaga.

Al Capone, ki je zaslužil z banditstvom in nezakonito trgovino milijone in milijone, je osušen 14 umorov, policija pa ne more dokazati temu mozu niti enega zločina in zapre ga le, kadar in kakor dolgo to hoče Al Capone sam. Ko ga je hotel tolovaj Bugs Moran umoriti, se je dal sam zapreti za tri mesece zaradi nedovoljenega nošenja orožja, proti kavjari v znesku 50.000 dolarjev je pa prišel takoj iz zaporov, čim je nevarnost minila. Policija je podkupljena, mestni uradi so podkupljeni ali pa stoji pod grožnjo banditov. Sistem izsiljevanja je zavzel neverjeten obseg, kamor pa ne more podkupovanje in kjer tudi z izsiljevanjem ne gre, stopijo v akcijo revolverji in bombe.

Ni se gotovo, ali ne čakaio novega čičaškega župana mnoge nevarnosti, ne politične, temveč osebne, smrtne nevarnosti. Newyorški župan Walker je moral, ko je bil odkrit policijski škandal z izsiljevanjem denarja od mladih deklet, hitro odpotovati na počitnice. Nikjer ni rečeno, a tudi čičaških banditov ne bo mikalo poslati svojega sovražnika v osebi župana Čermaka na daljši ali celo večni »dopust«. Novi čičaški župan je namreč proglasil za svoj program neizprosno boj proti banditizmu; s tem je začel vojno v pravem pomenu besede. Zločinski vplivi so se pokazali takoj v začetku volilne borbe: mnoge volilne komisije so bile podkupljene in terorizirane in banditi so ugrabili enega glavnih Čermakovih propagatorjev. Na mnogih krajih je prišlo do srditih spopadov Čičaško dno je pokazalo, da se boji Čermakove metle. Toda pretežna večina prebivalcev si tudi v Chicagu želi reda in mira. Zato je večina glasovala za moža, ki s svojim dosedanjim delom ni »amo dokazal, da je priatelji reda in mira, temveč da je tudi sposoben, ga mestu priboriti. Realni program proti zločinstvu in korupciji je moral potegniti za seboj vse pošteno misleče ljudi.

Demokrati so začeli dajati duška svojo metlo veselju nad zmago kandidata Čermaka, tako, ko je bil znan izid volitev. In vso noč so hodili Čermakovi pristaši po mestu in prirejali novemu županu navdušene ovacije. Zlasti pred magistratom so se neprestano zbirale velike množice Čermakovih pristašev. Zmaga novega župana je največja, kar jih je kdaj izvajalo mesto pri županiških volitvah. V občinskem svetu bo imel Čermak za seboj veliko večino občinskih svetovalec. Kmalu potem, ko je bila niotova izvolitev že gotova, je govoril Čermak po radiu. Naglasil je, da pomeni njegova zmaga konec zločinstva v Chicagu. Banditizem je po radiju navedel, da bo najbolje zanje, če se izselijo iz Chicaga, če se pa ne izselijo, naj bodo pripravljani na to, da jih zgrabi roka pravice. Nadalje je novi župan izjavil, da je gledal vse svet z velikimi nadami na Chicago in da bo zdaj korupcije konec. Mesto postane varno, trgovina in industrija bosta deležni vsestranskih podpor.

Dnevniice za člane davčnih odborov

Beograd, 9. aprila. AA. Na podlagi sklepa glavnih kontrole je davčni oddelke finančnega ministrstva sporočil finančnim direktorjem in inšpektoratom, da pripada članom davčnih odborov dnevniica za delo v odboru ob nedeljah in praznikih.

Danes ves dan govoreči film Z. K. D.

ob 1/3, 4., 1/8. in 9. uri

Vsled ogromnega zanimanja vse Ljubljane!

AFRIKA GOVORI!

Največji živalski zvočni film črnega kontinenta.

Rjoveči levi — sloni, žirafe, leopardi, vse kot v Ljubljani!

Veselenjačija o kateri govori vsa Ljubljana!

Z ozirom na kulturnost filma pri vseh predstavah globoko znižane ljudske cene od 4.— do 10.— Din (lože 12.— Din)

Elitni kino Matica

Telefon 2124

Naši kraji in ljudje

Po pogrebu žene smrt moža

Zvestoba uglednih zakoncev Knafličev tudi v smrti

Smartno pri Litiji, 9. aprila. Včeraj dopoldne se je zbrala pred Knafličevo hišo velika množica pogrebcev, da spremi široko na okrog znano go. Ivanka Knafličevo na njeni zadnji poti. Blaga pokojnica je preminila v Litiji pri svoji hčerki ge. inž. Koblerjevi, na željo domačih pa so jo prepeljali na njeno domačijo. Pokojnica je bila soproga znanega veleindustrijskega g. Franceta Knafliča in mati industrijskega g. Pavla Knafliča iz Smartna, Toneta iz Kamnika in več hčera, ki so se že vse poročile v ugledne družine. Našemu ureanškemu tovarišu g. Josipu F. Knafliču je bila teta.

Tako velikega pogreba Smartno še ni videlo. Spreved so otvorili šmarnski in litijski gasilci pod vodstvom načelnika Maksa Kovačiča. Sledila sta občinski odbor iz Smartna z zupnikom Držarjem in litijski s podžupanom Kunstlerjem, nadalje velika množica domačinov in okoličanov ter tudi znancev in prijateljev iz mnogih krajev Slovenije. Pevsko društvo Zvon je zapelo pod vodstvom Mirka Premelca »Vigred« pred hišo žalosti, a v cerkvi, kjer je čital g. dekan Gornik z ostalim domačim duhovništvom žalno sv. mašo, žalnico »Usliši nas« na pokopališču pa »Pomladi vse se veseli«. Ko so se poklonili nad odprtim grobom se gasilski praporci, se je pokopališče le polagoma pričelo prazniti.

Trpka usoda je položila zadnje čase na bolniško postelj tudi zakonskega druga pokojnice, g. Franceta Knafliča, ki je bil prepeljan v ljubljansko Leonišče. Že danes je navček v litijski cerkvi naznanil novo žetev smrtne kose.

— Kdo je preminul? — se je vse vpraševalo v težki slutnji.

— Gospod Knaflič — je šlo od ust do ust... Neobičajno naključje, da si zakon-

ska druga tako naglo sledita na poti v večnost. Ko so komaj zagrebli krsto soproge, že kopljejo poleg svež grob za moža...

G. France Knaflič je lani v januarju še čil in krepak praznoval 75letnico in se ga je ob tej priliki spomnilo tudi »Jutro«. Bil je eden najuglednejših mož v vsem okraju, po svojih trgovskih zvezah pa znan tudi daleč po domovini. Dičile so ga vse vrline

skrbnega gospodarja in iskrenega rodoljuba. Ko je bil tri leta star, se je oče z njim iz Dolov pri Mojstrani priselil v Smartno. France se je mlaj odprjel očetovega poklica. Usnjarno je sčasom izpopolnil z najmodernejšimi stroji. Za narodno in svetovno življenje je imel vedno odprto srce pa tudi darežljivo roko.

Blagega pokojnika so popoldne prepeljali iz Ljubljane v Smartno, kjer se bo vršil pogreb v soboto ob 15.15. Naj bo zvestima zakoncem počitek lahak, žalujočim naše iskreno sožalje!

Gornjeradgonski grad in veleposestvo pred dražbo

Dala bi se urediti vzorna in plodonosna ekonomija

Gornja Radgona, 9. aprila. Severozapadno nad trgom Gornja Radgona se dviga vinorodni hrib, vrhu katerega stoji močnega gornjeradgonski grad. Južna stran hriba je kakor nalašč za vinograde, sadonovnike in vrtove, severna stran pa je gozdnata ter pada precej strmo proti Muri. Ta hrib z gradom je ena od najlepših izletnih točk v Pomurju.

Grad sam je impozantna stavba ter se vsa njegova poslopja grupirajo okrog dveh velikih kanaliziranih dvorišč. Poleg obširnih stanovanjskih prostorov so še lepi gošpodarski, delavniški in drugi prostori. Pod obširnimi kletmi so še sledovi nekdanjih skrivnih vhodov iz podzemne hodnike, ki so nekdanji vodili pod Muro v Radkersburg. Stanovanjski prostori — 31 sob in 3 velike dvorane — so v najboljšem stanju. Oba dela gradu imata poleg centralne kurjave inštalirano še električno razsvetljavo ter rezervoar in vodovod za mrzlo in toplo vodo. Polovica trakta ima centralno kurjavo, v drugih sobah pa so velike ločene peči. Na vzhodni strani gradu je lep cvetličnjak, na zahodni pa precej velik in lep park. Gospodarska poslopja so obširna in ne daleč stran, na gradu je tudi tovarniško urejena klavnica. Na vzhodu proti avstrijski strani je dobro ideoča grajska gostilna »Pri lovcu« z vsemi potrebnimi gošpodarskimi poslopi. Veleposestvo je ob-

segalo nekdanj 781 orolov in 800 kvadratnih sežnjev. Ker pa so prejšnji lastniki mnogo zapravili, je ostalo pri gradu še dobrih 111 orolov. Posebno važni so vinogradi, ki niso samo pod gradom, temveč tudi v občinah Zbigovci, Črešnjenci in Orehovi.

Za grofom Wurmbrandom je bil zadnji lastnik tega veleposestva od 1913 grof Karol Chorinsky, ki pa se je že ob koncu 1926 s svojo rodbino izselil ter zapustil preza-dolžno posestvo. Na zahtevo upnikov je bilo leta 1927, na tem veleposestvu že več sodniških in prstovolnih dražb, ponov na dražba pa je bilo nedavno odobrena od okrajnega sodišča v Gornji Radgoni na predlog glavne upnice Hrvatske banke v Zagrebu.

To grajsko posestvo bi se dalo pri obsežnih zemljiških in dobrih gospodarskih poslopih urediti kot plodonosno ekonomijo, saj se doseže vsako leto iz samih vinogradov lep dobiček — povprečno 200 do 250 hl dobrega vina, ki se ga lahko precej noviči že v grajski gostilni. Podani pa so tudi ugodni pogoji za namestitev kakega zdravstvenega ali podobnega zavoda, in bi bila škoda, če bi se v pomanjkanju interesov celotno posest razparceliralo in razprodalo veleposestvo ter bi grad prejel slej razpadel.

Podrobnosti o aretaciji Rudolfa Mohorka

Do aretacije je prišlo po zaslugi posestnika Alojzja Rečnika iz Rač, ki je spoznal morilca

Orehova vas, 9. aprila. O aretaciji petkratnega morilca Rudolfa Mohorka je časopisje že mnogo pisalo, vendar pa večina teh opisov ni bila popolnoma točna. Pečati se je začela usoda morilca že v Orehovi vasi, kjer so morilca spoznali. Zgodilo se je to takole:

V gostilni g. Antona Lobnika v Orehovi vasi sta se na velikonočni ponedeljek proti večeru pojavila dva mlada človeka, ki sta naročila vina in pet kuhanih jajc. Po stregli jima je gostilničarjev zet posestnik g. Alojzij Rečnik iz Rač, ki je bil tam na obisku s svojo ženo, hčerko gostilničarjevo. Rečniku se je videl eden od njih, in sicer baš morilec, znan in ga je še vprašal: »Čuj, ali nisi ti Mohorkov Rudl.« Ta je odvrnil na kratko: »Ne, nisem!« Vendar pa je pri tem postal čudno nemiren.

Rečnik pa, ki je bil prepričan, da se ne moti, se je medtem spomnil, da Mohorka zasleduje oblastvo zaradi umora, ki ga je

izvršil pred dvema letoma, zaradi pobege iz kaznilnice, ni pa seveda vedel in tudi nihče drugi od navzočih ne, da je Mohorko osumljen, oziroma kriv roparskega umora, ki se je zgodil v Jelovcu pri Kamnici in o katerem se še niso vedele podrobnosti, ker časopisi med prazniki niso izhajali.

Svoje odkritje je povedal Rečnik svoji ženi in ta je po kratkem posvetovanju z možem odšla na železniško postajo in tam naprosila službojčega g. Leskovarja, da je telefoniral na železniško postajo v Rače, naj se obvesti orožniška postaja v Račah, da se nahaja Rudolf Mohorko v gostilni Antona Lobnika v Orehovi vasi.

Po daljšem času sta se pripeljala dva orožnika na kolesih iz Rač. Medtem sta Mohorko in njegov spremljevalec že požujinala, dasi so jih v gostilni še dolgo drževali s pretezo, da jaja še niso kuhana. Mohorko in njegov tovariš sta se kupi-

la 16 sirovih jajc; zanimala sta se tudi še za to, kam pri Lobnikovi zapirajo kokeši, nakar sta odšla proti Slivnici.

Nastala je medtem tudi še tema in obstojala je nevarnost, da bo Mohorko, o katerem se je zdaj po orožniških zaznalo, da je kriv tudi umora v Jelovcu, pobegnil, kajti orožnika ga nista poznala in bi ga v temi morda zgrešila, ako bi ga sama zasledovala. Zato se je podal tudi g. Rečnik s kolesom z njima. Dogovorili so se, da se bo Rečnik, ako Mohorka dohitijo, najprej peljal mimo njega in bo nekaj metrov pred njim stopil raz kolo, tako da bosta orožnika, ki sta se vozila v gotovi oddaljenosti za Rečnikom, natančno vedela, koga naj primeta. V Slivnici so Mohorka dohiteli, ko si je pri Falečevem plotu ob cesti (ne v gostilni) prižgal cigareto. Aretacija se je potem izvršila po dogovoru.

Ker je železniška uprava medtem obvestila o telefonskem pozivu, oddanem iz Orehove vasi v Rače, tudi policijsko ravnanstvo v Mariboru, sta okrog 21. ure prispela na avtomobilih v Orehovo vas policijski upravnik Kerševan in orožniški kapetan Džemidžić z orožniki in detektivi.

Zasluga, da je prišel morilec Mohorko tako naglo v roke pravice, gre v prvi vrsti g. Rečniku iz Rač in njegovi ženi. Pogumno dejanje obeh zasluži tem večje priznanje, če pomislimo, kak strah ima podeželjsko ljudstvo pred kriminalnimi tipi zaradi eventualnega masčevanja.

Velika angleška dvoživka nad Ljubljano

Ljubljana, 9. aprila.

Danes ob 16. je na aerodromu pri Devici Mariji v Polju pristalo veliko angleško letalo »Saro cutty sark«. Letalo je startalo ob 11. dopoldne v Zagrebu in poletelo na Sušak, kamor je prispelo ob 12. Po kratkem pristanku je nato ob pol 13. nadaljevalo polet na Bled, odtod pa naravnost v Ljubljano. V krasnem in modernem letalu so se pripeljali lord M. P. Lywington, poslanec angleškega parlamenta, član konservativne stranke ter M. Mapplebeck kot zastopnik tvornice De Havilland Mots, letalo pa je upravljal kapetan Scott, eden najboljših in najsmelejših angleških pilotov. Scott in Lywington sta na zračnem izletu po Jugoslaviji. Poletela sta direktno iz Londona v Jugoslavijo, kjer ostaneta še nekaj dni.

Letalo je amfibija, dvoživka, ki lahko pristaja na suhem in na vodi ter je opremljeno z dvema motorjema, tipa »Gipsy« po 120 ks. Skupaj torej razpolaga z 240 ks., njegova teža pa je 2644 kg. Je izdelale londonske letalske tvornice Saunders Roe Ltd. Letalo je gladko pristalo, odlični angleški gostje so izstopili ter se pozdravili z zastopniki ljubljanskega Aerokluba in drugimi navzočimi. Angleži so vzeli nekaj bencina in nato ob 17. startali k povratku v Zagreb.

Lep in udoben je novi tramvajski voz

Ljubljana, 9. aprila.

Popoldne je prispel prvi novi, res moderno opremljeni voz cestne železnice, izdelale Tovarne vagonov v Brodu na Savi. Voz, da je novi voz na ljubljanskem galu, ne kolodvoru, se je kmalu razširila po mestu in hoteli so ga ogledovat ne samo železničarji, marveč se je zbiralo tudi mnogo drugega občinstva. Okrog 15.30 sta si ogledala voz tudi predsednik maloželjske družbe g. dr. Fetič ter obratovodja g. inž. Zenko.

Voz je za enkrat še na vagonu, ki stoji poleg železniških skladšč. Je 9.40 m dolg in sila komfortno opremljen. Spodaj je zeleno oplekan, dočim je zgornji del med okenskimi šipami s streho vred belo oplekan. Na vrhu ima varnostno pripravo, brzostikalo, ki bo služilo za primer potrebe hitre ustavitve na progi. Voz ima v prostoru 20 sedežev in 20 stojšč, dočim bo zunaj na platformi, ki sta obe zelo prostorni, tudi še prostora za 15 stoječih gostov. Električna oprema voza je delo tvrdke Siemens-Schuckert. Voz bo zvečer lepo

Pri ljudeh, ki so potrjeni, pretrujeni, za delo nezmožni, povzroči naravna »Franz Josefov« grenčica prosto kroženje krvi in poveča duševno in delovno sposobnost. Vodeče klinike izpričujejo, da je »Franz Josefov« voda odlične vrednosti tudi za duševne delavce, živčno oslabele in ženske kot dobro odvajalno sredstvo. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

razsvetljen s štirimi voličnimi žarnicami. Preskrbljeno je tudi za zadostno ventilacijo. Da ne bodo stoječi gostje preveč omahovali, bodo to preprečevali številni dražji, pritrjeni deloma na strop voza, deloma pa na lesene palice.

Voz, ki nosi številko 15, bodo spravili iz vagona delavci špedicije Rajka Turka, ki ga bodo po valjarjih porinili na cesto in ga nato spravili na tir, kjer bo priključen za enkrat na stari električni voz, s katerim ga potegnejo v remizo. Tam bo počakal še drugih štirih tovarisev, ki jih bo dobavila Tovarna vagonov v Brodu na Savi do konca aprila. Vsi novi vozovi bodo služili za promet samo na novih progah.

Poziv prebivalstvu Ljubljane

Ljubljana, 9. aprila.

Mestni popisni odbor objavlja: Osebe, ki so bivale v Ljubljani o polnoči od 31. III. na 1. IV. 1931, a do danes še niso prejele popisnic za ljudsko štetje, vabimo, da se nemudoma zgledajo v mestni posvetovalnici na magistratu, soba št. 22. V interesu vsakega posameznika je, da bo za časa ljudskega štetja popisani, ker bo imel sicer za primer, če bi potreboval kdaj kake listine, nepotrebne težave.

Osebito pozivamo lastnike hiš, barak, kakor tudi zavode in druge ustanove, naj takoj prijavijo mestnemu magistratu, ako bi kdo njihovih stanovalec ne bil popisani. To velja osebito za lastnike novih zgradb in barak, ki še nimajo hišnih števil, v katerih pa vendar že kdo stanuje. Naposled opozarjamo še na § 11. zakona o popisu prebivalstva, ki določa: Kdor se nalašč izogne popisu ali zataji katero osebo v svojem hišnem gospodarstvu ali odreče podatke (katere s tem zahtevamo) in katere je dolžan dati, se kaznuje z denarno globo 10 — 500 Din; če denarne kazni ne plača, pa z zaporom od 1 do 20 dni. Vrhutega odgovarja za morebitno prizadeto škodo.

Vse prebivalstvo Ljubljane naprošamo, da po svoje pripomore, da se ljudsko štetje izvrši povsem točno in da ne ostane nihče nepopisan.

Nesrečna smrt starega prijatelja pipice

Ljubljana, 9. aprila.

V pretekli noči je našel v svoji hišici na Černuščah nesrečno smrt 80 letni posestnik Josip Dobravec p. d. Dane. Dedek je bil strasten kadilec pipe, ki jo je žulil podnevi in tudi ponoči. Snoči je odšel, kakor po navadi, že zgodaj spat v svojo hišico nad ce-

Nočni napad podivjanih fantov

Škandalozen dogodek v Podhruški pri Kamniku

Kamnik, 9. aprila.

V Podhruški v kamniškem okraju se je pripetil danes ponoči krvav dogodek, ki je razburil vso okolico.

Snoči so imeli fantje skušnjo za neko gledališko igro. Po skušnji, ki je trajala precej dolgo, so odšli fantje v gostilno, le 28 letni Ferdinand Vrankar se je odpravil domov. Ko je že sladko spal, je nastal zunaj na dvorišču nenadoma velik kraval. Ferdinand se je zbudil in stopil venkaj pogledat, kaj se dogaja. Ugledal je na dvorišču zbranih kakih 5 fantov, ki so razbijali po hlevnih vratih. Vrata so se jim kmalu vdala, nakar so med pridušanjem vdrl v hlev in iskali Ferdinandovega bratrance, na katerega so imeli piko. Ferdinand Vrankar je tedaj zavpil nad njimi:

»Kaj pa počenjate?«

»Tebi nič mar, — onega iščemo!«

Ferdinandu je obnašanje posurovelih fantov razjutilo. Zakadil se je med nje ter jih tudi prepodil. Nato se je v prepričanju, da bo sedaj mir, vrnil nazaj v hišo in se je

Brazilijanci

odstranjujejo strup iz svoje hrane. Nihče ni se ne upal uporabljati manioka, ki spada med najvažnejše tropične hrane, preden se mu ne bi odvzela strupena snov. Tudi kafumaron, priljubljen braziljski sadež, obsega strup, kateri se pa izgubi pri praženju. Kako je pa z znatno kavo?

Kofelna, katerega je v 1 kg kave okrog 12 gr, ne moremo izločiti iz kavne zrna s procesom praženja. Mnogi ljudje ne prenašajo kofelna, ker jim povzroča nemirno spanje ter vpliva na njih srece, živce in ledvice. Tem prijateljem kave omogoča popolnoma neškodljiva kofelna prosta kava Hag zopet radost pitja kave. Kava Hag je najfinjša prava znata kava, neprekosljava po okusu in aromi, razen tega pa brez mnogokrat neprijetnega razdražljivega delovanja kofelna. Tudi na turški način pripravljena kava Hag izredno ugaja. Že prvi požokus Vas o tem prepriča. V vseh dobrih trgovinah se dobiva kava Hag; servira se pa tudi v hotelih in kavarnah.

sto na Černuščah. Ponoči se mu je zopet zljubilo prižgati pipo, a se je med kajotrudil in slednjič z gorečo pipo v ustih zaspal. Starček pa se je med spanjem najbrže premaknil, zaradi česar se je tleči tobak v pipi iztrešil in užgal odedo. Telo je najbrže vso noč in se je tvoril hud dim, ki je starrega Dobravca zadušil.

Zjutraj je prišla starčka klicati sinova dekla, a je našla vrata zaprta. Ker se le ni odzval, je stopila k oknu ter utrla sipo, pa ji je pušnil v obraz dušec dim. Dekla se je tedaj zavedla, da gre najbrže za nesrečo. Urno je poklicala sosedo, ki so vdrl v sobo in našli starčka že mrtvega. Na Černuščah, kjer je bil ponesrečeni Dobravec zaradi svoje šegavosti in originalnosti splošno priljubljen, je povzročila tragična smrt splošno obžalovanje.

Cene mesu znižane, sladkorju zvišane

Novosti iz ljubljanskega živilskega trga

Ljubljana, 9. aprila.

Med mestnim tržnim nadzorstvom in mersarsko zadruzo so se že več tednov vodila posvetovanja za nadaljnje znižanje cen mesa. Kakor čujemo, je pričakovati z gotovostjo, da se bodo cene govejemu mesu in teletini znižale za 1 do 2 Din pri kg. Spozrazum med tržnim nadzorstvom in zadruzo je v načelu že dosežen in bodo v kratkem objavljene podrobne cene. Le v pogledu znižanja cen svinjskemu mesu posvetovanja še niso zaključena.

Dočim je zadnji čas opažati tendenco oblastev za znižanje cen, je na drugi strani dobro organizirano stremenje za povišanje cen sladkorju. Sladkorni kartel je že s 1. aprilom povišal cene na debelo. Detajlisti so bili sedaj pač primorani poskočiti za 25 in več par pri kg, kar je vzbudilo med konsumentmi splošno nevoljo. Mnogi se jeze na male trgovce, toda potrebno bi bi-

lo, da se pokličejo na zagovor predvsem veliki.

V marcu je vladala na ljubljanskem trgu splošna stagnacija, ki je postala osebota očitna v dneh pred prazniki. Mesarji so morali polovico prekaženega mesa spraviti s trga nazaj v šrambe, čeprav so bile gnjati letos za 13 do 18 Din ceneješe kakor lani in so veljale od 20 do 25 Din kg. Pa je šlo gnjati za polovico manj kakor lani. Pred prazniki je bila na trg postavljena ogromna množina jajc, nad 50.000 komadov. Cene so nekoliko padle in sta bila 2 komanda po 1.75 Din. Jajca so se, kakor običajno, dobro razprodajala.

„Mesta in leta“ pridejo!

v dveh zvezkih (43 tisk. pol) in vsak zvezek je vezan za se. Oba dela staneta broš. 80 Din, v polplatno 80 Din. Dobivata se tudi pri Tiskovni zadruzi.

Izbrani spisi Ivana Cankarja se vztrajno nadaljujejo; za veliko noč je založnica (Nova založba) poslala na knjižni trg že dvajseti zvezek. Knjiga obsega poleg uvoda znamenito farso »Pohujšanje v dolini šentflorjanski« in »Zgodbe iz doline šentflorjanske«. Nadalje prinaša ta 256 strani obsega joči zvezek novele »Novo življenje«, globoko občuten spis, ki je nastal iz Cankarjevega osebnega doživljanja. To je najbolj strastna, najbolj osebna, najbolj neumerjena Cankarjeva povest, pravi Izidor Cankar v uvodu. Zvezek zaključuje obilne in prav zanimive opombe. Stane broš. 68 Din in vezan v polplatno 80 Din. Naroča se tudi pri Tiskovni zadruzi.

Srbska knjiga o Društvu narodov. Srpska književna zadruga je izdala kot šesto knjigo svojega Poučnika spisa: »Ljaga narodac«, delo dr. Gjure Popovića in s predgovorom Jovana M. Jovanovića. Dr. Popović je že deset let funkcionar Društva narodov v Zenevi, zato pozna njegov ustroj in delovanje podrobno in iz bližine. Jasno in strokovno je opisal v tej svoji knjigi historiat, ustroj in delo Društva narodov ter razložil njega pomen za omikano človeštvo. Prav zaradi svoje avtentičnosti utege spis dr. Popovića zanimati tudi pri nas; priporočamo ga zlasti mlademu izobraženstvu. Knjiga (300 strani) je dokaj dobro natisnjena in v platno vezana. Stane 30 Din.

KULTURNI PREGLED

Zagrebsko pismo

V velikem tednu je bilo sicer manj umetniških prireditev, vžle temu zaznamuje na ša kronika nekatere dogodke: Tako smo imeli reprizo Berliozovega »Requiem«, ki so ga izvajala društva »Lisinski« »Tomislav« (Varaždin) in »Zagrebačka Filharmonija«. O prvi izvedbi je že bila beseda na tem mestu. Tudi repriza je dobro potekla. Tenorski solo je pel Božidar Vičar, a ves umetniški aparat je dirigiral Milan Sachs. »Requiem« se je izvajal na Veliki petek v gledališču. — V Malem gledališču so koprivniški kmetje igrali pastojnsko igro in vzbudili veliko zanimanje.

Znana filmska igralca Olga Čehova je z berlinskima igralcema H. Kaufmannom in H. Klubertanzom nastopila v W. Sterka komediji »Liebe unmodern«. Lepa, elegantna postava Olga Čehova je tudi na odru učinkovala prav povolno; umetnica je pokazala inteligentno in neprisiljeno igro, nje partnerja na veliko rutino. Gledališče ni bilo najbolje obiskano: Velika noč in previsa vstopnina!

Sedaj pa nekoliko gledaliških novic: Dne 24. pr. m. ob 63-letnici rojstva Stepana Miletića je bil v vestibulu Nar. gledališča odkrit njegov doprni kip, dele Iv. Meštrovića. V septembru t. l. bo 25-letna smrti tega preporoditelja zagrebskega gledališča, ki bo seveda proslavljena kar najbolj slovesno. — Premiera, hkrati kmetna predsta-

va Konjovićeve opere »Koštanec« bo 15. aprila pod takt. Krešimir Baramovića in v režiji Margarete Romanove. Nova insecancija se pripravlja po osnutkih Marijana Trepeše.

Prihodnje dramske premiere: Mite Dimitrijevića »Sestre Leke Kapetana« in Tita Strojčevića »Zrinjski« (slednje popolnoma predelano; komad se je namreč uprizoril že pred petimi leti). »Zrinjskega« bodo dali 30. aprila ob obletnici tragedije v Dunajskem Novem mestu.

Slavni poljski pevec in sedanjí ravnatelj lvovske opere Zygmund Zalewski pride zopet gostovat v Zagreb. Pred leti je imel tu odlične uspehe. Nastopil bo tudi tokrat kot Boris Godunov in Mefistofeles.

V drami pravkar z uspehom gostuje bogrjaka drama, nato pa nastopi »Teatr Polski« iz Varšave, ki je prvo poljsko gledališče, katero prihaja v našo državo. Gostoval bo tudi v Ljubljani.

Popularna zagrebska pisateljica Zagorka je dovršila in izročila uravi Nar. gledališča svoje najnovejše dramsko delo »Kći Lotrščak«. V drami se odigravajo romantični in hkrati zgodovinsko verni dogodki in prvi polovici 16. stoletja na našem Grču in v Turpolju. Sredi maja bo že premiera. Ziga Hirschler.

Vilović v svetovni književni tekmi. Zagrebski Pen-klub je sklenil, da predloži iz-

brane novele Gjura Vilovića, avtorja lani izišle zbirke »Hrvatski sjever i jug«, za svetovno književno nagrado PEN-klubov. Novele se bodo prevedle v francoščino in v 40 izvodih dostavile PEN-klubom po vsem svetu.

Premiera »Cirkuške princeze« v Mariboru je bila minule dni v Mariboru. Iz poročila našega A.—e. dopisnika poszdamo: To predstavo odlikuje bogata radodarnost naše tokrat presneteljive ženerozne uprave. Vprežen je bil ves razpoložljivi aparat. Režiral g. Trbuhovič. Zakaj neki se ne more odločiti, da bi privlačnemu, razločnemu, hkrati lepemu govoru posvečal nekoliko več pozornosti?! Tako mu padajo baš vse dojemljive domislice pod mizo. Za mariborsko gledališče znati neoporečna izgovarjava nujno zahteva našega prestiža! — Dojstojen scenični okvir pomeni v dobri predstavi mnogo, toda ne vsega. Scenični okvir zahteva silno ustrezajočo opremo, na kar bo tudi treba misliti. Foyer cirkuša dičijo učinkovite atrijske, premasovno stopnišče pa ne, ker je zgoraj preveč potisnjeno pod strop. Prostor v restavraciji v 3. dejanju ni srečno razdeljen; središče bi moral tvoriti prostor, na katerem se odigrava dejanje. Tudi portirska loža ne ugaja. V splošnem pa: ženerozno opremljena insecancija! — Grofice Pavlinske je igrala z dramskimi poudarkom gdč. Udovičeva. V 2. dejanju jo je režija oblekla v tako nemogoče svečano odelo, da sem se kar čudil, kako mojrstrsko se je pevka obvladovala in se znala varovati smešnosti. Igralsko ume g. Trbuhovič podati zajemljivega »Mister Há prince Pav-

linskega« s peljem pa so težave. Nastopili so še gg. Skrbinskih, Harastović, Pavle Kovič, Rasberger in drugi. Gdč. Barbičeva je bila kot Mis Mabel Gibson v smislu vloge malo prešibka. Od mlade dame pričakujemo bolj vzdržnega, prepričevalnega napredka, ki je mogoče le z delom in naporom. Muzika pa se ob Kalmanovem ognju ni ogrela in razvela. Skrbno jo je dirigiral g. kapelnik Herzog.

Razstava poljske grafične umetnosti je bila olvorna prve dni aprila v salonu Urich v Zagrebu. Razstava bo trajala mesec dni. Po svojih skrbno izbranih, kvalitativnih, za poljsko grafično umetnost značilnih delih vzbuja občo pozornost.

Jugoslov. Ex libris na praški kolonialni razstavi. »Udruženi jugoslov. grafičnih umetnikov« v Zagrebu je poskrbelo, da bo zbirka naših Ex libris, ki je bila poslana na mednarodno razstavo v Los Angeles, izložena tudi na praški kolonialni razstavi, kamor je bila že odposlana.

Tretja izdaja Finžgarjevega romana »Pod svobodnim solncem«. »Nova izločba« je pravkar objavila tretjo izdajo romana »Pod svobodnim solncem«. To je pri slovenski knjižni tako redek dogodek, da ga moramo posebej zabeležiti. Roman stoji trdno v naši književnosti in niti sam Finžgar ni več spisal dela, ki bi se bilo tako zelo priljubilo najširšemu občinstvu. To je eden redkih naših velikih tekstov, ki ga povprečen čitatelj še vedno prebira z enakim zanimom kot ga je pisec ustvarjal. Nova izdaja je jezikoslovno še bolj izčiščena. Jerk je določen tudi po naglasi. Roman je izšel

TRADICIONALNA DOMAČA VESELICA (HAUSBALL)

S. K. ILIRJE se vrši jutri 11. t. m. ob ½ 9. uri zvečer v areni Narodnega doma.

Domače vesti

* General Zivković častni član AD »Jugoslavije« v Brnu. Iz Brna nam pišejo: Zaradi zaslug, ki jih ima za društvo s tem, da je omogočil s svojim visokim protektoratom I. jugoslovanski reprezentančni ples, o katerem je »Jutro« že poročalo, in zaradi zaslug, ki jih ima za državo, je Akademsko društvo »Jugoslavija« v Brnu imenovalo predsednika jugoslovanske kraljevske vlade generala Zivkovića za svojega častnega člana. Diploma častnega člana, ki je umetniško delo slusatelja arhitekture Blejčana Frana Svetine, je bila te dni poslana g. vladnemu predsedniku. Naše društvo, ustanovljeno leta 1909, prvo društvo sloh za imenom »Jugoslavija«, si je pred svetovno vojno izvolilo za častnega člana takratnega vseučiliškega profesorja in sedanjega predsednika češkoslovaške republike dr. Masaryka zaradi zaslug, ki jih je imel dr. Masaryk za društvo in jugoslovenstvo. Nadaljnji častni člani društva so še: dolgoletni predsednik ČSL inž. Hilavinka, inž. Arziny, ki je leta 1909 kot takratni rektor češke tehnike dal pri takratni nemški policiji garancije za društvo in s tem omogočil ustanovitev društva, dr. Lukež, vsi trije univ. profesorji in jugoslovanski konzul Visković.

* Liga za pospeševanje ciljev Društva narodov v Ljubljani je imela nedavno svoj občni zbor, na katerem je bila izvoljena naslednja uprava: predsednik ban dr. Drago Marušič, podpredsednik univ. prof. doktor Matija Slavič in prof. dr. Janko Pretnar, generalni tajnik odvetniški pripravnik dr. Marjan Zajec, blagajnik ravatelj Fran Jeran, odborniki pa univ. prof. dr. Lambert Ehrlich, univ. prof. dr. Franc Lukman, odvetnik dr. Marko Natlačen, župan dr. Dinjo Puc, odvetnik dr. Vladimir Ravnihar in univ. docent dr. Ivan Tomšič.

* Napredovanje v vojaški službi. Napredovali so med drugimi naslednji aktivni oficirji: v čin kapetana I. kl. pri pešadiji Rudolf F. Zajc, pri talatstvu Hinko V. Hauer in Hinko Mihajlo Hubl, pri orožništvu pa Anton A. Drobec. Poročniški čin so dosegli pri pešadiji Ivan S. Šain, Pavel I. Potokar, Milan T. Bradač, Stanko F. Cvir, Ivan N. Srakar, Božidar F. Taborsak in Ivan I. Bizjak, pri artiljeriji Francišek J. Zidar, Maksimilijan Lj. Japelj, Ivan J. Prelog, pri konjenici Boris R. Plavšak in Stanislav J. Škoberne, pri inženjeriji Ante L. Skok, Branko M. Poljanec, Ivan R. Velikonja, Avgust F. Krapež in Marko M. Mesarič, pri talatstvu Franc R. Jereb in Albin N. Vesel, pri ekonomski stroki pa v čin nižjega vojaškega uradnika I. kl. Anton A. Rodošek in pri artiljerijski - tehnični stroki Ivan I. Rozman in Roman I. Lah. — Za adjutanta 46. pehotnega polka v Bitolju je imenovan poročnik g. Ivo Fregl.

NA VEČER

dve ARTIN-dražejji,
zjutraj normalno,
milo
iztrebljenje

ARTIN

Zavoj za 8 Din — zadostuje za 4—6 krat.

* Za inženjerja kemije je diplomiral na ljubljanski univerzi g. Evgen Pehani iz Ljubljane. Čestitamo!

* Izlet češkoslovaških železniških uradnikov v Jugoslavijo. V začetku maja pride čez Maribor s svojimi rodbinami na izlet po Jugoslaviji 30 do 40 članov Društva češkoslovaških železniških uradnikov v Pragi. Izlet bo trajal kakih 15 dni in železničarji si bodo ogledali Ljubljano, Zagreb, Beograd, Dubrovnik, Sarajevo in Split. V domovino se vrnejo čez Zagreb in Maribor. 15. maja pride v našo državo čez Bukarešto druga skupina železničarjev. Članov »Jednote« v Pragi 16. t. m. dopotuje v Beograd, potem pa si ogledajo ista mesta kakor prva skupina. Naš prometni minister je železničarjem dovolil brezplačno vožnjo po Jugoslaviji.

* Društvo državnih upravnih pisarniških uradnikov Dravske banovine bo imelo občni zbor v nedeljo 12. t. m. ob 10. dopoldne v kletnih prostorih hotela Miklič v Ljubljani z običajnim dnevnim redom.

* Slovenski Pravnik. Izšla je 3.—5. številka 45. letnika te znanstvene pravne revije z vsebino: Boris Furlan prinaša doljšo razpravo Naravna pravna načela (§ 7 avstr. drž. zak.). Dr. Rudolf Šajovc na 20 straneh: Vpliv kazenskega postopanja na civilno pravdo. Konec prih. Dr. Metod Dolenc: Ali se sme določba § 376 k. z. uporabljati za dražbe lovišč? Krajska razprava, ki bo zanimala lovce. Dr. Aleksander Bilimović: Karl Blicher in njegovo znan-

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda v Ljubljani

9. aprila 1931.

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativno vlago v %, 5. smer in brzina vetra, 6. oblaknost 1—10, 7. vrsta padavin, 8. padavine v mm.

Ljubljana: 7. 767,0. 32, 53, tih, 0. —, —, Maribor: 7. 767,1. 0,0. 90. NNE1. 0. dež, 0,2. Zagreb: 7. 767,0. 2,8. 41. N2. 0. —, —, Beograd: 7. 763,6. 1,2. 64. N2. 5. —, —, Sarajevo: 7. 764,3. 1,8. 62. NNE2. 6. dež, 0,5. Skopje: 7. 758,3. 5,7. 85. W6. 10. dež, 18,6. Kumbor: 7. 753,6. 12,0. 34. NE14. 9. —, —, Split: 7. 757,3. 8,8. 30. N6. 1. —, —, Rab: 7. 758,3. 9,2. 32. N10. 0. —, —, Vis: 7. 755,6. 6,1. 50. tih, 0. —, —.

Najvišja temperatura danes v Ljubljani —, v Mariboru 11,4. v Zagrebu 12,8. v Beogradu 9,5. v Sarajevu 10,4. v Skopju 11,7. v Kumboru 15,6. v Rabu 14,7. v Visu 14,3; najnižja v Ljubljani 2,6. v Mariboru —1,6. v Zagrebu 2,1. v Beogradu 0,2. v Sarajevu 1,2. v Skopju 6,2. v Kumboru 12,0. v Rabu 9,2. v Visu 6,0.

Solnce vzhaja ob 5,22, zahaja ob 18,43, luna vzhaja ob 2,49, zahaja ob 10,39.

stveno delo. Dr. Pajnič Edvard: Naš novi izvršni postopnik in dr. Goršičev tolažnik o njem. Književna poročila. Razne vesti. Priroga: Odločbe stola sedmorice v civilnih stvareh. Odločbe stola sedmorice v kazenskih stvareh.

* Koča pri Triglavskih jezerih bo po obvestilu SPD odprta in oskrbovana še do 19. t. m.

* Učiteljski pevski zbor UJU v Ljubljani bo imel pevski tečaj za mešani zbor 13. in 14. tm. v Glasb. Matici. Pričetek v ponedeljek 13. t. m. ob 9. z občnim zborom.

* Koncert kulturnega in prosvetnega društva »Cankar« v Beogradu bo v nedeljo 12. t. m. ob pol 21. v veliki dvorani hotela »Union« v Kosovski ulici z naslednjim sporedom: mešani zbor zapoje: Klemenčičevo »Oj pogledite ptičke«, Sattnerjevo »Vrbica«, korosko »Pojdem na ruto« in korosko »Spet ptice pojo« ter Kimovčev »Ti boš na doma ostal«; moški zbor. Jerebovo »O kresu«, oktet: Jerebovo »Pisemce«, Zajčev »Čuričica mala« in Volačev »Lahko noč«; mešani zbor: Mauovo »Angei tvoji se zlokot gre« in Adamčičev »Kresovale tri devojke«. — »Cankar« je edini slovenski pevski zbor v Beogradu in v tej sezoni prvi priredi koncert, ki mu želimo kar najlepši uspeh.

* Litijani v ljubljanskem radiu. V kratkem bo predvajal Radio - Ljubljana program iz Litije. Da se prikaže čim bolj popolna in objektivna slika litijskega dela in življenja, vabi šolsko upravitelstvo vse kraljeve činitele in predstavnike posameznih društev na skupni sestanek, na katerem se bo določil program. Vabljeni so tudi vsi, ki so pripravljeni sodelovati. Sestanek se bo vršil drevi, 10. t. m. ob 20. v osnovni šoli v Litiji.

Vsled ogromnega zanimanja vse Ljubljane se predvaja grandiozni film

Afrika govori

ves dan

t. j. ob ½ 3., 4., ½ 8. in 9. uri zvečer

v Elitnem kinu Matici

* Novi grobovi. Umrli je g. Stefan Grubar, železniški sprevodnik v p. Pogreb bo jutri ob 14. s Sv. Petra ceste 77 v Ljubljani. Železniške vpokejanke vabi njih društvo, da se pogreba polnoštevno udeležijo. — V novem mestu je umrl strojinik in sofer g. Alojzij Osterman, star komaj 26 let. Pogreb bo jutri ob 15. — Na Poljanski cesti 54. v Ljubljani je umrla gospa Terezija Ivančeva, bivša mesarica, stara 69 let. Blago ženo bodo spremenili k večnemu počitku jutri ob 16. — Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* Telefonski promet Ljubljana-Bologna. Kakor se uradno razglasa, je bil te dni odprt telefonski promet Ljubljana-Bologna. Pristojbina za navadno govorilo enoto znaša 31,35 Din. Dne 1. aprila je bil odprt telefonski promet med Sevnico in vsemi centralami v Franciji.

* Cetrinsko vožnjo na državnih železnih in ladjah je dovolil prometni minister vsem delegatom društev Kolo jugoslovenskih sester, ki pridejo na proslavo desetletnice narodnega in humanitarne dela Kola v Ljubljano 25. in 26. t. m. Olajšava velja od 21. t. m. do 2. maja za drugi in tretji razred potniških vlakov in za drugi razred na ladjah.

* Razstava del slovenskih likovnih umetnikov bo ob priliki letošnjega ljubljanskega veleseja. Razstava naj po dolgem presledku zopet združi slovenske likovne umetnike vseh struj in harmonično celoto, da se tako ponovno in glasno dokumentira obstoj osebite slovenske umetnosti. Zdržena bodo v impozantni reviji slovenske likovne umetnosti kvalitativno neoporečna dela ne glede na pripadnost k strujam. Razstava bo odprta vsem in prosta posebe vstopnine. Umetnine se bodo odprodale na licu mesta.

* Koliko je v Dalmaciji Italijanov. Pod naslovom »Italijani na primorju kraljevine Jugoslavije« je nedavno izdal zanimivo knjigo dr. J. Rubić v Splitu. Knjiga z znamenitimi dokazi ugotavlja pravo število Italijanov, ki žive vzdolž obale Jugoslavije. Pisec je v svojem delu sijajno dokazal, da vzdolž naših obal živi kvečjemu 4900 prebivalcev, ki se sami smatrajo za Italijane, a tudi ti so večinoma po poreklu Jugoslovenci. Pa če bi ti bili tudi v resnici Italijani, bi jih bilo napram našemu narodu, ki vzdolž obale šteje 764.669 prebivalcev, le 0,64 odst.

Za poslado:

Mirim čokolado

* Mučica otrok pred sodiščem. Pred malim senatom ljubljanske deželne sodišče so danes vršila razprava prti kovaču Jakobu Bratunu iz Besnice pri Litiji in njegovi gospodini Franciški, ki sta obtožena zločina zoper življenje in telo. Kakor znano, je orožniška patrulja iz Litije ob koncu januarja našla v Bratunovem hlevu dve onemogli 3 in 6 let stari deklici Mioo in Franciško, ki sta bili popolnoma nagi in sta ležali vrv na tleh, druga v lesenem zaboju. Triletna deklica ni mogla hoditi, 6-letna pa je postala gluha. Otroka sta bila zaprta v hlevu že od novembra lani, torej v najhujšem mrazu. Bratuna in gospodinjso so orožniki odvedli v litijske zapore, a po končani preiskavi sta bila izpuščena. Med litijskim prebivalstvom vlada veliko zanimanje za sodbo.

* Žrtve razdraženega finančnega stražnika. K našemu članku pod tem naslovom nam piše gostilničar g. Bogataj, da se incident ni pripetil pri njem. Prižadeti so bili sicer najprej v njegovi gostilni, kjer se pa niso niti prepirali. Žalostni dogodek se je odigral pozneje na Racovniku.

Vnetje v uratu? Samo

PANFLAVIN

pastile

* Prodaja žrebcev v banovinski žrebčarni. V torek 14. t. m. ob 15. bo v žrebčarni na Selu pri Ljubljani prodaja izločenih skoplenih žrebcev: 2 ameriških kasačev, 2 arabcev in 1 noričana.

* XII. dražba kož divjačine bo 13. t. m. na veleseju v Ljubljani.

* Objede obleke barva v različnih barvah in plisir tovarna Jos. Reich.

Iz Ljubljane

u— Bolgarska pianistka Lilian Dobri Hristova je odpovedala svoj prihod v Jugoslavijo. Zato odpade koncert v Ljubljani, napovedan za drevi. Denar za kupljene vstopnice vrne Maticina knjižarna.

u— Med vsemi narodnimi nošami, kar jih je v naši kraljevini, je gotovo najbolj slikovita in pestra ona iz južne Srbije. Te originalne noše bomo imeli priliko občudovati na koncertu pevskega društva Mokranjac iz Skoplja. Zbor pride v Ljubljano v ponedeljek in priredi zvečer v Filharmonični dvorani koncert z izbranim jugoslovanskim programom. »Mokranjac« je pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja in bo prinesel seboj tudi zastavo, ki jo je društvu daroval pred 2 letoma kralj, kumoval pa je prestolonaslednik. Zbor je glasovno in tehnično izvrsten in sploh na glasu kot najboljši zbor južne Srbije. Vabimo vse na koncert, predvsem pa člane naših pevskih zborov. Vstopnice po običajnih cenah v Maticini knjižarni.

u— Iz gledališča. Drevi ob 20. bo gostoval na našem odru član beogradske drame g. Raša Plavčič v vlogi Leona v drami »Gospoda Gimbalevi«. G. Plavčič je eden najodličnejših članov beogradske dramske družine, ki zelo pogosto gostuje po raznih odrih. V soboto ga bomo pozdravili prvič na naših deskah. Predstava bo za red D. »Pri belem konjčku« se uprizori v nedeljo zvečer v drami. Predstava bo na korist Uduženega gled. igralcev in se vstopnice rezervirajo lahko v pisarni Uduženega v operi ali pa na telefonu pri dnevi blaginji v operi (2231). — V torek bo v naši operi baletni večer, ki ga priredita prva solopisateljica beogradske opere, ga. Ksenija Grundtova in g. Anatol Žikovski. Prihodni teden počasti naša opera 50 letnico smrti enega največjih ruskih kompozitov, Modesta Petroviča Musorgskega. Izvajala se bo muzikalna drama »Boris Godunov«. V naslednji partiji nastopi slavni bariton S. Zalewski. To nedeljo pa bo prva repiza uspele Rimske-Korzakove opere »Snežurka«. Melodijozna glasba, praviljena vsebina slikovitost scene in vzorna izvedba — vse to je pripomoglo predstavi do lepega uspeha. Zasedba premijerska. Je naslovno partijo bo pela prvič ga. Ribčeva.

u— Koncert Brandlovega tria. 17. t. m. bo koncertirala v Ljubljani izvrstna komorna družba, znano pod imenom Brandlov tria. Članice tria so: ga. Fanika Bradlova, violončla virtuoziinja, gđ. Hilda Foglerjeva (čelo) in gđ. Herta Reissova (klavir). Kjerkože je ta trio do sedaj še nastopil je žel nedeljno priznanje kritike in publike. V Ljubljani nastopi s programom Brahms, Beethoven, Marx. Predprodaja po običajnih cenah v Maticini knjižarni.

u— Ljudska univerza za obrtniško valence. Zveza obrtnih združenj v Ljubljani priredi v ponedeljek 13. t. m. ob pol 19. v veliki dvorani Mestnega doma v Ljubljani vajensko predavanje. Predaval bo profesor g. dr. Valentin Rožič o jadranskih biserih s skopičnimi slikami. Vstopnina prosta. Vabljeni tudi obrtniški mojstri in pomočniki!

u— Obrtno gibanje v Ljubljani. V marcu je bilo pri mestnem magistratu prijavi 29 novih trgovinskih in drugih obratov, odjavljenih pa jih je bilo 15. Med prijavljenimi je bilo 13 novih trgovinskih agentur in trgovin.

u— Narodni muzej bo od 12. t. m. odprti za splošni brezplačni ogled zbirke vsako nedeljo od 10. do 12.

u— Stavbinski delavci! V nedeljo 12. t. m. ob 9. bo v dvorani Mestnega doma sestanek odseka stavbinskih delavcev pri Narodni strokovni zvezi. Priidite!

u— Afrika govori! danes ves dan v Elitnem kinu Matici. Ker vlada za film »Afrika govori« med občinstvom tako veliko zanimanje, da so bile vse dosedanje predstave popolnoma razprodane, ker mora ZKD film že v ponedeljek oddati naprej v Maribor, se je ZKD odločila predvajati film danes ob pol 3., 4. ob 8. in 9. zvečer. Pri vseh predstavah znižane ljudske cene od 4 do 10 Din za sedež; ložni sedeži po 12 Din. ZKD hoče s tem omogočiti najširšim krogom ogled tega velepučnega filmskega dela.

u— Led in ledene sveče v aprilu. V noči od torke na sredo je nekaj časa divjal čez Barje silen mraz veter. Včeraj zjutraj je

V gledališču in na koncertu Vas obvarujejo

nalezljivih kile

okusne

Dobivajo se v vseh lekarnah

Cena malega zavoja 8.—, velikega zavoja 15.—

Wandera

UMETNO GNOJILO

za cvetlice stalno na zalogi

drogerija KANC — Ljubljana, Maribor 5534

OBLEKE POVRŠNIKE

NAJUGODNEJE PRI

JOS. ROJINA, Ljubljana

Velik roman

»Mesta in leta« dotiskan!

Vojna, revolucija, sovjetska Rusija! Izda »Tiskovna zadruga«.

bilo zato prav hladno. Po barjarskih stoječih vodah se je napravila za 1 do 2 cm debela skorja. Ponekod so imeli celo ledene sveče. Včeraj pa smo imeli krasen pomladni dan. Solnce je toplo prigravalo in v vsej svoji prelesti so se razkazovale zasnežene planine.

u— Organizacija diplomiranih tehnikov javlja članom, da bo redni občni zbor 12. t. m. ob 9. v posebni dvorani hotela Miklič v Ljubljani. — o—

u— Dan bombončkov v Ljubljani bo 11. in 12. t. m. Gospe in gospodične se zbere v soboto popoldne ob pol 3. v Ciril Metodovi pisarni, Beethovnova ulica 2.

u— Tramvajski deli na Tržaški cesti. Dela za tramvajski tir na Tržaški cesti so v polnem razmahu. Z vozovi in tovornimi avtomobili so navozili doslej že ogromno kamenja in gramoza, s katerim nasipajo cesto, ki jo morajo dvigniti od utpince do tobačne tovarne za okrog 45 cm. Polovica ceste je že nasuta in je tamkal že mestni cestni valjar, ki izravnavo in utrjuje cesto. Tirnice so napelpane po levi strani že do starega mtniškega poslopja, kjer bo ogibalšče Temelj za tračnice je položen tudi že dalje na Tržaški cesti v smeri proti mestu in so pričeli s kopanjem ceste tudi že v pričetku Rimske ceste. V Gorupovi ulici je ogromna zaloga kamenja in kamennih kock, ki bodo položene med in najbrže tudi zunaj tirov.

u— Stavbna sezona v Rožni dolini. V prijazni Rožni dolini do letos zrastle iz tal zopet okrog 30 novih hiš. Stavbna sezona je izredno živahna in rasto počasi tudi enonadstropne hiše. Že sedaj je v delu okrog 15 novih hiš, zlasti na prostoru pod Habijanovim ribnikom.

u— Vestovškovo ulico na Mirju so pričeli delavci urejati in jo izravnavati. Na posameznih mestih, kjer je bila cesta doslej močno vegasta, so razkopali vzbokline. drugod pa zasuli velike kotanje. Ob desni strani so uredili tudi hodnik, ki bo pozneje najbrž asfaltilan. Ko bodo na levi kakor tudi na desni strani ceste, kjer se nahaja sedaj še jamast travnik, izravnavli svet s cesto in bodo parcele zazidane, bo tudi ta ulica dobila prijaznejše lice.

u— »Zenski pokret« priredi v nedeljo 12. t. m. zanimivo predav. nje. Govorila bo zdravnica in šef dečjeje dispanzerije v Sarajevu dr. Maša Zivanovičeva o snovi: »Feminizem za zaščito rase i narodov«. Kraj in čas predavanja bomo objavili jutri. K obilni udeležbi pa vabi že danes »Zenski pokret«.

u— Usoda sirote. Magistratni ječar g. Jezovšek je privedel v sredo zvečer iz daljnega Raljeva, kjer se nahaja Dečji dom, siroto dečka, ki je vzbujal s svojo sivkasto uniformo in šajkačo splošno pozornost. Deček je sirota in se je nahajal že od l. 1920. v ralijskem Dečjem domu pri Sarajevu. Rojen je bil 20. marca 1913. v Sarajevu kot sin ljubljanskega Ferda K. Starši so mu kmalu po vojni pomrli. Deček vzbuja splošno sočutje, a je velika težava z njim, ker je duševno in fizično močno zaostal. Uprava Dečjega doma v Raljevu je ukrenila vse, da bi dečku dobila kmo obrtno zaposlitev, a ga nihče ni hotel vzeti. Naposled se je uprava obrnila na okoličanske kmete, a tudi ti ga niso hoteli sprejeti, ker deček ne kaže pravih nikakega zanimanja. Socialnopolitični oddelek mestnega magistrata bo imel sedaj mnogo skrbi, da spravi siroto, ki je po očetu pristojna v Ljubljano, v kako primerno oskrbovališče.

u— Nesreče otrok. Iz Velikih Lašč so včeraj prepeljali v bolnico 8-letno Vido Znidaršičevo, ki se je doma pri igri ponesrečila. Padla je tako nesrečno, da si je zlomila levo roko. Enako nesrečo je doživela 7-letna Ivana Uršičeva, hči delavca v tobačni tovarni, doma iz Brezovice pri Ljubljani. Pri padcu si je zlomila levo nogo. 13letni rejencček France Vidmar iz Zavora pri Dobrujani je prisostvoval dne 6. t. m. v St. Lenartu neki gledališki igri. Po igri se je gnetlo na odru več otrok in je eden izmed njih pahnul Vidmarja z odra v dvorano. Dečko je padel tako nesrečno, da je dobil izredno težke notranje poškodbe in se zdravi v ljubljanski bolnici.

u— V Dečjem domu kraljice Marije je bil dne 7. t. m. med 16. in 18. uro zamenjan damski dežnik Gospa, ki ga je pomotoma zamenjala, se vljudno prosi, da ga odda v Dečjem domu, kjer dobí svoj dežnik vrnjen.

u— Aretacija dveh postopačev. Policijski organi so aretirali 38-letnega Ignaca Aljanciča iz Kovora pri Trzinu in 21-letnega Alberta Lukanca iz Sv. Križa pri Duplji, ki sta tavalja po Ljubljani ter si ogledovala razne lokale, pripravne za vrom. Aljancič je prišel šele pred mesecem iz mariborske kaznilnice. Na prostem pa ni miroval in je pred dnevi vlomil v trgovino Petra Arenška v Kranju. Lukanca sledujejo orožniki zaradi neke manjše golufije in kot vojnega obveznika. Oba aretiranca je policija izročila sodišču.

u— Z ukradenim klobukom na glavi. Detektiv je na ulici ustavlil neko Julijo Z. in jo povabil na policijo. Julka ga je sprva gledala nekam presenečeno, počasi pa se je vsekar spomnila zakaj koraka v družbi policijskega organa. Imela je namreč na glavi klobuk, ki je bil na veliki petek ukraden v neki modni trgovini.

u— Tatinski drobiž. Izpred trgovine Ivana Jančarja na Miklošičevi cesti je bil te dni ukraden 400 Din vreden suknič. — 7. t. m. zvečer je bilo kleparskemu pomočniku Petru Šteru ukraden o dvoristi v Slomškovi ulici 12. 1200 Din vredno kolo, na katerem je bila pritrjena tudi električna svetilka. — Gostilničarju Josipu Barboriču na Dolenjski cesti je nekdo ukradel iz gostilniške sobe 7 gramofonskih plošč, vrednih 380 Din. — V baraki Jere Urbičeve na Grajski planoti se je lačen tat našel za 170 Din pomaranč in slaščic.

Iz Celja

u— Mestni kino bo predvajal danes, v nedeljo in ponedeljek krasni film »Ljubljane bogov« z Emilom Janingsom in Olgo Čehovo v glavnih vlogah. V soboto bo kino zaprt. Predstave ob delavskih ob pol 21. v nedeljo pa ob pol 17., pol 19. in pol 21.

u— Primorski rojaki bodo imeli jutri v soboto ob 20. v vseh gornjih prostorih Narodnega doma svoj »Primorski večer«. Narodno občinstvo bo prireditvi gotovo prisostovalo v čim lepšem številu.

u— Sokolska društva v celjski okolici se vedno bolj poživljajo, kar dokazujejo v prvi vrsti lepe telovadne in prosvetne prireditve, obnemom pa tudi neprestano naraščajoče število članstva in naraščajo. Zlasti mladina se je z vsjo ljuboznijo in navdušenjem oklenila zdrave, nezmagljive sokolske ideje. Tako n. pr. šteje naraščajoč vojniškega Sokola že nad 100 Sokolčev, ki

se prav pridno vadijo in pripravljajo za letošnji župni zlet v Celju. Težkoče so zaenkrat še s telovadnic, ker je premajhna. Zelo pripravna bi bila telovadnica v bivšem Orlovskem domu, kjer pa ima svoje okoliščice z nekaj vrečami umetnega gnojila vojniška podružnica Kmetijske družbe. Može se bo v bodočnosti dalo spraviti te vreče v kako drugo skladišče in se bodo vrata telovadnice lahko odprla Sokolskemu društvu. V nedeljo ob 15. bo društvo proslavilo 60letnico pisatelja Finžgarja s posebno prireditvijo: v posojilnici dvorani v Vojniku. Na sporedu je predavanje o življenju in delovanju pisatelja in pa uprizoritev »Divjega lovca«.

u— Dva potujoča »lekarnarja«. Celjska policija je aretirala v Gaberju 43letnega brezposelnega brivskega pomočnika Mirka M. iz Krapine in 47letnega brezposelnega čevljarkega pomočnika Franca K. iz Poničve, ker sta prodajala, zlasti na deželi, lahkovernim ljudem razne kaničice in praške po precej visokih cenah. Recepte je pisal kar čevljar Francelj sam. Vloženih je bilo proti njima več ovad. Ponujala sta tudi sredstva za odpravljanje. Na stekleničice sta lenila etikete zagrebške lekarne Jüncker. Tudi prospekte za prodajo obveznic vojne škode je razlenila policija pri njihju poleg množice stekleničice zdravil in raznih praškov. Nedvomno sta oškodovala večje število kmetov v celjski okolici. Kdor je bil oškodovan, naj te prijavi najbližji prožniški postaji ali pa celjski policiji. Oba ptička se zagovarjata da se nista morda pričevila na drug »pošten« način. Izročena sta bila sodišču.

Iz Maribora

u— Gostovanje Slovaške Filharmonije. Dne 18. t. m. je hotela Slovaška Filharmonija iz Bratislave gostovati v Mariboru. Ker pa je bil Maribor o tem prepozno obveščen, je bilo gostovanje na ta dan odsvetovano. Včeraj je dobila Jčlga iz Bratislave brzovaj, da je Slovaška Filharmonija zaradi tega svoje gostovanje v Mariboru preložila na mesec maj.

u— Iz gledališča. Drevi se bo ponovila »Cirkuška princesa«, letonska najuspešnejša opereta. Jutri ob 15. bo prva letošnja kmečka predstava, namenjena zgolj okolčanom. Uprizorila se bo Nušičeva sijajna veselohra »Gospa ministrovka«. Cene za kmečko predstavo veljajo le v predprodaji.

u— Poslovilni večer prirediteljskega društva Maribor I. v soboto 11. t. m. bratom Sokolom, odhajajočim v vojno službo. Začetek ob 20. Prijatelji Sokolstva dobrodošli!

u— Večer arlj in pesmi. Kakor smo že poročali, priredi prvi operni bariton graške opere Aleksander Balaban v ponedeljek 13. t. m. v veliki kazinski dvorani koncert z naslednjim sporedom: 1. Borodin: Knez Igor, 2. Rubinstein: Demon, 3. Čajkovsky: Jolanta; 4. Rachmaninov: Če me noč obdaja, 5. Grečninov: Jetnik, 6. R. Strauss: Prijetna vizija, 7. Korngold: Mrtvo mesto, 8. Adam: Si j'étais roi, 9. Thomas: Hamlet in 10. Krenemann: Ej uhenm.

u— 70 pevcev in pevč mariborske Glasbene Maticе odpotuje jutri v Južno Srbijo, kjer prirede pod pokroviteljstvom bana vardarske banovine Zike Laziča koncerte v Skoplju, Kumanovem, Nišu, Kruševcu,

— Ciril Metodova podružnica priredi v nedeljo, 12. t. m. v Sokolski dvorani »Svetev večer«.

Iz Novega mesta

n— Neresnična vest. V sredo se je razširila po mestu in okolici vest, da je bila v svoji hiši v Razburah na Trški gori umorjena viničarka Jožefa Zagarjeva. Razumljivo je, da so njeni sorodniki, ko so čuli vest, prestrašeni odhiteh na njeno domovanje, kjer pa so jo na svoje veselje dobili vedno in zdravo.

n— Ženska podružnica CMD je povabila Sentiakobski gledališki oder v Ljubljani na uprizoritve veseloigre »Extremopales«. Igra bo v soboto 11. t. m. v Sokolskem domu.

n— V spomin 1700 letnice mučeniške smrti zaščitnice glasbe sv. Cecilije priredi na belo nedeljo v frančiškanski cerkvi cerkveni zbor frančiškanske župnije iz Ljubljane cerkveni koncert pod osebnim vodstvom p. Hugolina Sattnerja in vsigeja vojaškega kapelnika g. dr. Josipa Cerina.

n— Sentiakobski oder v Novem mestu. V soboto 11. t. m. bo gostoval pri prireditvi CMD Sentiakobski oder iz Ljubljane z izvrstno študentovsko veseloigro »Extremopales«, ki je imela v Ljubljani sedem polnih predstav. Vsi posetniki so se pri tej ljubki veseloigri izvrstno zabavali. Upamo, da bodo tudi naši posetniki, ki poznajo izvrstno igranje Sentiakobčanov, popolnoma zadovoljni. Predprodaja vstopnic kakor običajno.

n— Vandalizem. Olepševalno društvo se prizadeva kar je v njegovi moči, da okraši mesto z rastlinskimi in drevesnimi nasadi. Pred prazniki pa je zlobna roka v poznih nočnih urah porezala na šetališču ob Krki 14 skrbno gojenih kanadskih topolov, enega pa izruvala. Topoli so bili že po 4 cm debeli in 4 m visoki. Kakšni motivi so napotili storilca, da je izvršil to zlobno dejanje, je povsem neumljivo.

n— Po 42 letih smo Novomeščani zopet videli pri velikonočnih obredih ob božjem grobu vojaško stražo. Poleg predstavnikov raznih uradov in mnogobrojnega občinstva, se je udeležilo obeh velikonočnih procesij tudi vojaštvo z gg. oficirji. Občinstvo je z največjo simpatijo opazovalo pred nebom strumno korakajočo častno četo vojakov v polni opremi. Na veliko nedeljo jutraj je inspiciral garnizijo divizionar g. Ilijič v spremstvu načelnika štaba Miličevića.

Iz Murske Sobotice

mr— Kaj je z otroškim vrtcem? Malokje je potreba po otroškem vrtcu tako akutna kakor pri nas. Otroci v narodnostno mešanju pokrajinah potrebujejo mnogo več pozornosti kakor kje drugje. Starši tujo dečo v dobre roke. Tudi oblasti so morale uvideti nujnost vrtca v Soboti (tudi pred vojno so ga že imeli) in imenovana je bila že otroška vrtarica, ki pa vrši sedaj službo — v pisarni. Vrtec bi moral biti nastanjen v poslopju, ki ga je zasedlo vojaštvo. To plačuje sedaj najemnik in s tem denarjem bi se prav lahko dobili primerni prostori drugod. Oskrajnemu šolskemu odboru je seveda nemogoče otvoriti vrtce brez tega denarja. Vsekakor bi bili starši hvalni oblastvom, da zavezo čim prej uredi.

Z Jesenic

s— Odklancovci. V poročilu od 3. t. m. naj se glasi namesto Kobentar Marija pravilno Kobentar Matija, namesto Šrovs Janko pa Šranc Janko.

s— Tečaj za avtogensko varjenje se je vršil v tovarni Kranjske industrijske družbe. Vodil je tečaj strokovnjak g. inženjer Knez iz Ljubljane. Tečaj je obiskovalo okrog 20 ključavničarjev in kvalificiranih delavcev.

Sport

Službene objave LNP

(Iz seje u. o. dne 8. IV. 1931.)

Prisotni: gg. Stanko, inž. Debelak, inž. Kuljiš, Setina, Novak, Buljevič, Malover, Logar, Friedl, Kovač, Kralj, Bostič, Vospersnik.

Na znanje se vzame novi odbor ISSK Maribora: predsednik dr. Stamo, tajnik I. dr. Planinšek. Klubov naslov: Radovan Šepc, Maribor, Grajski trg.

V medklubskem odboru Maribor se razreši kot odbornik g. Jančič ter imenuje v odbor g. Kemény Ferry.

Za podsvažnega kapetana se imenuje g. dr. Buljevič Zvonko.

Vrstni red prvenstvenih tekem I. razreda v Ljubljani se določijo čim prej LNP zaključek JNS, kako je postopati z onimi klubi, ki pridejo sedaj v ligo.

SK Ilirija in ASK Primorje se pozivata, da predložita do 13. IV. podsvažne načrte svojih igrarjev, katere zahteva JNS. — Tajnik II.

(Seja p. o. z dne 8. IV. 1931.)

Prisotni: gg. Stanko, Noavk, Setina, Karar, Accetto, Kovač, J. Rovani, Zupanc.

Zapisnik zadnje seje p. o. se odobri. Vzame se na znanje zapisnik MO Trbovlje št. 22 od 3. IV. in št. 23. od 7. IV. nadalje donos SK Javornik od 31. III.

Odobri se prijateljska tekma dne 12. t. m. SK Grafika, Lj. : SK Amater, Trbovlje v Trbovljah. — Naknadno se odobri prijateljske tekme: dne 5. IV. SK Zeleničar, rez. : SSK Maribor, rez. — dne 6. IV. SK Rapid, rez. : SK Svoboda, Mrb. komb. — SK Zeleničar, Zagreb : SK Zeleničar, Mrb. dne 5. in 6. IV. vse v Mariboru. — SK Rapid, Mrb. : Varaždinski SK dne 5. in 6. IV. v Varaždinu.

Verificirajo se s pravom nastopa 5. IV. za SK Rapid, Mrb. : Baumel Erwin: dne 18. IV. za TSK Slovan, Lj. : Krek Stane, Wislak Hinko; za SK Natak, Lj. : Vrhovec Ivan, Repotočnik Avgust; za SK Reka, Lj. : Granič Josip, Spreitzer Bojan — za SK Jadrani, Lj. : Zajec Franc, Šavs Peter; za SK Svoboda, Lj. : Podbevšek Franc.

S pravom nastopa 5. IV. za mednarodne, 27. VI. za prijateljske in 27. IX. za prvenstvene se verificira igr. Uršič Emil za SK Ilirija.

Za prijateljske in mednarodne se verificira po § 10 o. p. s pravom nastopa 18. t. m. igr. Koro Franc za TSK Slovan Lj., dočim ostane še nadalje verificiran za prvenstvene tekme za ISSK Maribor. — Tajnik II.

V reprezentančno moštvo LNP za proslavo BLP v Beogradu dne 12. in 13. IV. določam naslednje igrarje: Korčec, Svetec, Hassl, Zemljak, Stamič, Pišek I, Jug I, Slapar, Erman, Sočan (vsi ASK Primorje).

ZVEČER

Vam nudi Schichtova metoda na dan pranja. K temu potrebujete žensko hvalo, da perilo zvečer namočite, in Schichtovo terpentinovo milo, da perilo drugi dan izkuhate.

ZJUTRAJ

TO JE CELO DELO PRI SCHICHTOVI METODI

Strehovec, Pfeifer, Pogačnik, Košak (vsi SK Ilirija), Pepček (ISSK Maribor). Vsi nominirani igralci se morajo javiti podpisanimu v soboto dne 11. t. m. točno ob 9. ur na glavnem kolodvoru. Pepček naj pride v Zidani most z vlakom 515, ki gre iz Maribora ob 5.30 uri. Vsi igralci morajo priti seboj kompletno opremo razen hlačk in dresov. Golman prinese seboj vso opremo. Eventuelne zadržke morajo nominirani igralci javiti najkasneje do 14. ure v petek na naslov podpisane pri blaginji kavarni Emona. — Dr. Zvonko Buljevič, podsvažni kapetan.

Smučarji o Veliki noči. Za praznike so bile vse planinske kočice v Alpah izredno dobro posečene. Tako Kamniške planine kot Karavanke so imele polno smučarjev, dočim je bilo Triglavsko pogorje naravnost prenapolnjeno. Smučarji so bili v Stančičevi koči in na Kredarici natrpani, pa tudi Vodnikovu koči in koči pri Sedmerih jezerih sta imeli mnogo posetnikov. Poleg koč SPD so bile zasedene tudi mnoge privatne lovske kočice. Med smučarji je bilo opaziti tudi Avstrijce in Nemce. Vreme o Veliki noči ni bilo baš najugodnejše. V Triglavskem pogorju je razsajal v nedeljski hud vihar, v Kamniških planinah pa je snežilo.

Otvoritev pomladanske kolesarske dirke. SK Vrhnik, kolesarska sekcija priredi v nedeljo dne 12. t. m. otvoritveno kolesarsko dirko na progi Vič-Logatec-Vrhnik-Log-Vrhnik, 50 km. Start pri km 4 na Tržaški cesti ob 13. uri. Cilj na Vrhniku na Cankarjevem trgu. Po dirki sestanej in razdelitev nagrad SK Vrhnik iz sezone 1930 v restavraciji »Mantua«. Prijave sprejema vodstvo dirke na startu.

I. Hrv. Motocikl. Zgredb. sporoča. Da se motociklistične dirke, razpisane za 12. t.

m. vrše po istem sporedu v nedeljo dne 3. maja t. l.

SK Ilirija (nogometna sekcija). Važna seja načelstva bo danes, v petek ob 20. v klubski sobi v »Evropi«. Nogometni trening je vsak dan od 15. dalje na igrišču, in sicer za I. moštvo ob vsakem vremenu, za ostale igralce le ob povoljnem vremenu. Vsak igralec mora absolvirati tedensko vsaj dva do tri treninge. — Nove člane sprejema pri treningu trener in službojuči odbornik. — V nedeljo 12. t. m. igra I. moštvo prijateljsko tekmo s Hermesom, rezervna pa s SK Hranstikom v Hranstiku.

SK Ilirija (hazenska sekcija). Danes ob 18. in v nedeljo ob 10.30 za vse članice strogo obvezen trening na igrišču. V primeru slabega vremena se vrši trening na veselejšu.

Smučarski klub Ljubljana. Danes ob 19.30 sestanej tekmovalcev v damski sobi kavarni Emona. Obvezna seja tehniškega odbora.

SK Ilirija (teniška sekcija). Dela na prostorih pod Cekinovim gradom z vsa naglicno napredujejo. Trda podlaga na vzorcu svetlobo in bo zdravo za oči. Garderoba je za letni čas znatno popolnoma preureljena ter udobno opremljena. Osobito prijeten vtis napravi steklena stena, iz katere je naletni razgled na vse prostore, kakor tudi na tihovalski gozd in vso okolico. Z ozirom na številne prilive, ki se še v naprej snemajo pri trdnici Gore. Dumaška cesta, se obeta tudi medsebojna družabnost. Vstoj bo dovoljen tudi ostalemu občinstvu, ki se bo event. zanimalo in obhodovalo to leno igro ter si ob enem krašilo čas na svežem zraku. Vse doselej prihajale igrarice smo že uvrstili in bo začetek igranja objavljen v časopisih.

GOSPODARSTVO

Težkoče pri reformi davka na poslovni promet

Pri uveljavljanju novega skupnega davka na poslovni promet so se kakor znano pojavile razne težkoče, ki so izzvale med gospodarskimi krogi gibanje za revizijo golovih določb pravilnika odn. zakona in za odpravo raznih trdote. Prve težkoče so nastale pri pobiranju skupnega davka od blaga uvoženega v poštnih paketih, kjer se je izkazalo, da je pobiranje davka na osnovi petkratne carine neprimerno in da ta način določanja vrednosti povzroča v številnih primerih trdote. Zbornica za TOI v Ljubljani je zaradi tega poslala že zadnji teden nujno predstavko finančnemu ministrstvu, v kateri predlaga, da se za poštna paketa uporabljata isti način odmere (od fakturirane vrednosti) kakor velja za pošiljke v železniškem prometu. Prav tako je Zbornica pričela že akcijo zaradi predpisane naknadne odmere splošnega I-odsta davka na poslovni promet na zaloge in terjatve ter glede oprostitve davka na uvožene industrijske sirovine.

Reforma tega davka na podlagi pavšaliranja obremenitve vseh faz prometa ni tako enostavna, kakor se morda zdi na prvi pogled. V Avstriji so na sestavi tarife in izvršilnih predpisov delali več let, v češko-slovaški pa reforma še danes ni popolnoma izvedena. Pri nas so delali na izvedbi reforme le nekaj mesecev, zato se ni čuditi, če prehod k novemu načinu plačevanja tega davka v gotovem pogledu ni bil dovolj pripravljen, če so se nekatere določbe pokazale v praksi kot neprimerne in če so se pojavile gotove težkoče.

Enaka stremeljenja po reviziji posameznih določb zakona in uredbe so se kakor pri nas, pojavila tudi v gospodarskih krogih drugih banovin. Iz Novega Sada poročajo, da je tamošnja Zbornica za TOI sklicala 6. t. m. posebno konferenco trgovcev in industrijecev, na kateri je tajnik dr. Stanič podrobno razložil današnjo situacijo in borbo gospodarskih korporacij za pravilno obremenitev prometa s tem davkom, kakor je bila sklenjena daljša resolucija.

V tej resoluciji se naproša kr. vlada odn. finančni minister, 1.) da izvede revizijo zakona o skupnem davku na poslovni promet kakor tudi revizijo tarife, kjer naj se znižajo na primerno višino vse one stopnje, ki morajo zaradi svoje višine povzročiti podražitev blaga; 2.) da se suspendirajo § 5. in 6. zakonske novole o skupnem davku na poslovni promet, ki določata naknadno odmero 1% poslovnega davka na zaloge in terjatve na dan 31. marca, in da se definitivno ureditev tega vprašanja izvede v sporazumu z zbornicami; 3.) da se pri poštnih paketih ne pobira davek na fakturirane petkratne carine, temveč po fakturirani vrednosti; 4.) da se dovoli uvoz industrijskih sirovin in produkcijskih sredstev, ki ne služijo preprodaji brez plačila poslovnega davka in 5.) da se pospeši poslovanje carinskih organov pri pobiranju tega davka.

Poslabitev naših trgovinskih odnošajev s Španijo

Ob koncu leta 1929. je, kakor znano, stala v veljavno naša trgovinska pogodba s Španijo. Napovedane koristi te pogodbe za poglobitev trgovinskih odnošajev med obema državama so se pokazale že v prvem letu veljavnosti, kaj kar se tiče našega

voza. Pred sklenitvijo pogodbe se je naš izvoz v Španijo gibal v najnižjih mejah, ker se je do uveljavljanja nove pogodbe pobirala na naše blago pri carinjenju v Španiji tako zvana surtakska, ki je bila v Španiji uvedena po vojni na uvoz blaga iz držav z nestabilno in razvrednoteno valuto. Zaradi tega neenakega postopanja pri carinjenju smo do 1. 1930. izvažali v Španijo naše blago večinoma preko Italije, od koder se je to blago (predvsem les) izvažalo v Španijo kot italijansko blago. Ko pa je bila z novo pogodbo ta največja ovira odstranjena, se je lani naglo dvignil naš izvoz v Španijo, kakor je razvidno iz naslednje primerjave (v milijonih Din):

	izvoz	uvoz
1926	18.9	8.3
1927	7.5	5.5
1928	3.7	6.8
1929	6.1	10.2
1930	70.8	8.4

Naš izvoz v Španijo se je lani naglo dvignil od 6114 na 64.088 ton odnosno od 8.4 na 70.8 milijona Din. Največ smo seveda izvozili lesa, namreč za 67 milijonov Din (predlaskem le za 4 milj. Din), od tega bukovega gradbenega lesa za 32.3, jelovega gradbenega lesa za 16.4, hrastovega gradbenega lesa za 4.6, hrastovih pragov za 7.5 milj. Din itd. Izvažali smo tudi za 4.6 milijonov Din svinčene rude; izvoz cementa pa je nekoliko nazadoval (od 2.1 na 0.5 milj. dinarjev).

Pri uvozu iz Španije se zaenkrat še niso pokazale posledice nove pogodbe. Tu bo treba najbrž del časa, da naša uvozna trgovina naveže poslovne stike s Španijo. Ne koliko se je povečal uvoz plutovine in južnega sadja. Kar se tiče južnega sadja pa je treba opozoriti, da je uveljavljanje pogodbe prišlo lani baš sredi sezone za uvoz južnega sadja in uvozna trgovina se ni mogla izkoristiti novih možnosti za nabavo v Španiji. Vrh tega je bil naš uvoz iz Španije v večji meri odvisen od uvozne redne paroplovne zveze, kakor izvoz. To redno paroplovno zvezo pa smo dobili šele lani v oktobru, ko je naša družba »Oceanija« stala v službi te redne linije dve ladji. Po statutu družbe »Oceanija« sta ti dve ladji v petih mesecih rednega prometa izkralji v španskih lukah 10.754 ton našega blaga, vkrcali pa sta 1013 ton španskega blaga.

— Žitni izvozni monopol v Madžarski. Iz Budimpešte poročajo, da se v madžarskem kmetijskem ministrstvu resno pečajo z vprašanjem uvedbe žitnega izvoznega monopola, ki naj bi se uveljavljal še pred novo leto, to je pred junijem. Uvedba tega monopola bi bila v zvezi s trgovinskimi pogajanjmi z Avstrijo in Italijo, ki morajo biti do takrat končane. Pogodbe s tema dvema državama bodo najbrž vsebovale posebne ugodnosti za izvoz madžarskega žita. V bodbi madžarsko-avstrijski pogodbi predvidena preferenca za žito pa se da le tedaj uveljaviti, če bo obstojal za žito v Madžarski izvozni monopol, v Avstriji pa uvozni monopol. Že pri razpravah na mednarodnih žitnih konferencah v Rimu, je avstrijska delegacija poudarjala, da bodo one države, ki se upirajo uvedbi preferenc dosegle le to, da bodo srednje-evropske države morale iskati drug izhod v obliki monopoliziranja izvoza in uvoza agrarnih proizvodov. V tem primeru ne more biti ključna o največjih ugodnostih več ovira za

posebne preferenčne ugodnosti med prizadetimi evropskimi državami glede uvoza žita. Za madžarski žitni izvozni monopol je predvidena posebna ustanova.

— Konferenca gospodarskih zbornic glede zakonskega načrta o socialnem zavarovanju. Ministrstvo za socialno politiko je poslalo gospodarskim zbornicam svoječasno zahtevano finančno pojasnilo k načrtu zakona o socialnem zavarovanju. Zbornice morajo glede na to finančno pojasnilo do 15. t. m. poslati ministrstvu svoja mnenja o zakonskem načrtu. V zvezi s prejšnjim sklepom zbornic, da glede tega zakonskega načrta nastopajo skupno, se je te dni v Beogradu vršila konferenca, na kateri je bilo sklenjeno, da se sestava pripomb in referatov poveri zastopniku zagrebske zbornice v Beogradu, ki naj predlog pripomb pravočasno predloži vsem zbornicam. Dne 15. t. m. pa se bo o tem vprašanju vršila še skupna konferenca predstavnikov zbornic v Beogradu.

— Stanje Narodne banke. Kakor znano, je bil pri Narodni banki dne 22. prejš. meseca dosežen doselej najnižji obtok bankovcev, namreč 4645 milijonov Din. V zadnji četrtini marca pa se je obtok bankovcev nekoliko dvignil, toda nazvle ultim le za 83 na 4729 milijonov Din. Devizne rezerve, ki so se v prejšnjem izkazu za malenkost povečale, kažejo ob koncu marca nazadovanje za okrog 23 milijonov Din. Dne 31. marca je bilo stanje naslednje (v milijonih Din): v oklepajih razlike nasproti stanju od 22. marca: aktiva: kovinska podlaga 208.9 (— 4.8), saldo raznih računov 369.6 (— 19.6), posoj. na menice 1216.1 (+ 10.7), lombard 188.8 (+ 0.2); pasiva: obtok bankovcev 4728.8 (+ 88.2), žirovne obveznosti nasproti državi 65.3 (— 85.3), ostale žirovne obveznosti 668.8 (— 86.3), razne obveznosti 283.4 (+ 84.7).

— Švicarski vzorčni velesejem v Baslu se bo vršil od 11. do 21. t. m. Posetniki dobijo švicarski vizum za polovično ceno, imajo pravico do 50 odst. popusta na švicarskih železnica, a na jugoslovanskih 50 odst. popusta pri povratni vožnji. Pri švicarskem konzulatu v Zagrebu dobijo posetniki vizum in poleg tega brezplačne sejmake legitimacije.

— Dobave. Dir. rud. Kreka kprejema do 16. t. m. ponudbe glede dobave 1500 kg železja, 4000 kg pločevine, raznega okovja, orodja, 190 kg gumijevih plošč in delov. Direktor državnega rudnika Zentica sprejema do 16. aprila ponudbe glede dobave transformatorja, bencina, kladiv za zračni pogon, 1 univerzalnega stroja za rezanje pločevine, železnih vrvi, stekla za okna, kilarija in konopnenih vrvi. Dne 16. aprila se bo vršila pri komandi mornarice v Zemunu ofertna licitacija glede dobave 60.000 m različnega platna. (Predmetni oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI). Direktor državnih železnic Vreščajdan sprejema do 8. aprila ponudbe glede dobave 3000 kg strojnega olja.

— Dobave Rud. Kakanj sprejema do 15. t. m. ponudbe glede dobave 6000 m jeklenih vrvi, 20 komadov Bosch-več in razne posteljnine; direktor državnih železnic Vreščajdan sprejema do 15. t. m. ponudbe glede dobave žičnikov in 20.000 kg livarskega grafitu. — Direktor državnih rudarskih podjetij v Sarajevu sprejema do 18. t. m. ponudbe glede dobave 100.000 komadov kapsol. Direktor državnega rudnika Senjski rudnik sprejema do 20. t. m. ponudbe glede dobave 400 kg pisane bombaževine za čiščenje strojev, 1000 kg transformatorskega olja, električnega materialja, orodja, vijakov, zakovic in jermen. — (Predmetni oglasi so na vpogled v zbornici za TOI.)

BORZE

9. aprila.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet prilično velik. Tečaj deviz se tudi danes na vseh četih popuščal; tako je nazadaval New York od 56.81 na 56.77, Dunaj pa od 8.0066 na 7.9978.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je vojna škoda obdržala stare tečaje in se je trgovanje za aranžma in kaso po 424. V Blagorovem posloju ni bilo prometa, zaključek pa je bil zabeležen v 7-odst. Selgmanovem posloju Drž. hip. banke po 83.50. Na tržišču bančnih vrednot je prišlo do prometa v Prishtedionu po 920 do 922.50, v Srpski po 187, v Union-banki po 174 in v Poljedelski po 52. Od industrijskih vrednot se je trgovala le Trboveljska po 310, Danica pa po 94.

Devize.

Ljubljana. Amsterdam 22.815, Berlin 13.5325-13.5625 (13.5475) Bruselj 7.9129 Bndimpešta 9.9233 Curih 1004.1-1007.1 (1005.9). Dunaj 797.28-802.28 (799.78) London 275.97-276.77 (276.37). New York 56.67-56.87 (56.77). Pariz 22.49. Praha 168.16-168.96 (168.56). Trst 207.62. Zagreb. Amsterdam 22.785 — 22.845, Dunaj 796.28 — 801.28, Berlin 13.5325 do 13.5625, Bruselj 791.29, Bndimpešta 990.83 do 993.83, London 275.97 — 276.77, Milan 298.7 — 298.7, New York ček 56.67 — 56.87, Pariz 221.49-223.49, Praha 168.16-168.96, Curih 1004.1 — 1007.1.

Carih. Zagreb 9.1280, Pariz 20.3050, London 25.2875, New York 519.10, Bruselj 72.2560, Milan 27.1750, Madrid 57.10, Amsterdam 209.10, Berlin 128.66, Dunaj 72.98, Sofia 37.6, Praha 15.8775, Varšava 58.15, Budimpešta 90.55, Rukavarka 3.06.

Effekt.

Ljubljana. 8% Blair 93.3 bl. 7% Blair 83.25 bl. Celjska 130 den. Ljubljana kreditna 120 den., Prishtedion 920 den., Kreditni

zavod 160 — 170, Vevče 128 den., Ruše 220 den., Šešir 80 bl.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda aranžma 424 — 424.25, kasa 424 — 424.5, za junij 425 bl., investicijsko 88.75 — 89, agrarne 51.5 — 52, 8% Blair 92.5 — 93.25, 7% Blair 82.25-82.75, Drž. hip. banka 83 do 83.5, 6% begluške 68-68.25; banč. vred. Prishtedion 920 — 922.5, Union 174 — 176, Jugo 74 — 76, Srpska 186 — 188, Zemaljska 141 — 144, Ljubljanska kreditna 120 den., Poljo 52 — 53; industrijske vrednote: Narodna šumska 25 den., Gutmann 290 do 128, Slaveks 40 — 45, Slavonija 200 den., Danica 93 — 95, Drava 235 den., Seferana 290 — 295, Brod vagon 62 den., Union milin 70 — 90, Vevče 133 den., Isis 43 — 46, Dubrovačka 375 — 390, Jadranska 530-545, Trbovlje 307 — 310.

Beograd. Vojna škoda 423 — 423.75, investicijsko 88 — 89, agrarne 51 — 52, 7% Blair 82.75 — 83, 7% Drž. hipotek. banka 83 — 83.25, Narodna 7850 — 7900.

Blagovna tržišča

LES

+ Ljubljanska borza (9. t. m.) Tendence za les nespremenjeno mlačna. Zaključena sta bila 2 vagona oglja. Povpraševanje je za hrastove blode (v raznih dolžinah in širinah), za žagane trame (na živ rob, 235 × 295, 305 × 395, 495 × 495 mm in tudi višje dimenzije, dolžina 10 m in več, vsega 10) kub. m, eno tretjino za takojšnjo dobavo, za 300-400 kub. m skuret (polnih, 14 mm, I, II, III, paralelnih, obrobjenih, očeljenih, vezanih, v fiksni širini 20, 22, 25, 28 in 30 cm) in za 10.900 do 15.000 bal tavolet (bukovih, dolž. 2.25 m, deb. 5 mm, dobava avgusta).

ZITO

+ Ljubljanska borza (9. t. m.) Tendence za žito nespremenjena. Zaključeni so bili 3 vagoni, in sicer 2 vagona pšenice in 1 vagon koruze. — Nudi se (franko slovenska postaja, po mlevski tarifi, plačljivo v 30 dneih) pšenica: baška, potiska 80-81 kg po 212.5 — 215, baška, srbrbrana, 79-80 kg po 210 — 212.5, gornjebaški, 79-80 kg po 205 do 207, baška, okolica Sombor, 79 kg in baranjska, 79-80 kg po 192.5 — 195; koruza: baška, stara po 147.5 — 150, nova, času primerno suha po 137.5 do 140; oves: baranjski, navadna vzozina po 192.5 — 195; meka: banaška 20c po 335 do 340.

+ Novosadska blagovna borza (9. t. m.). Tendence mirna. Promet: 16 vag. pšenice, 2 vag. ovasa, 10 vag. koruze, 3 vag. moka, 5 vag. otrobov. Pšenica: okol. Novi Sad vagonov otrokov. Pšenica: okolica Novi Sad 79-80 kg 152.5-155; okolica Sombor 79-80 kg 142.5-145, sred.-baška 79-80 kg 155 do 157.5, baška potiska, 79-80 kg 157.50 do 162.50, sremska, 78 kg 142.50-145; slavonska, 78 kg 140-142.50. — Oves, baški 150 do 155. Jermen: baški in sremski, 63 do 64 kg 120-125. Koruza: baška in sremska 87.50-90, ladja Dunav, predč. suha 87.50 do 92.50, za maj 90-95. Moka: baška 20c in 20c 240-260, 2c 210-220, 5c 185 do 195, 6c 175-185, 7c 140-145, 8c 127.50-132.50. Otrobi: baški, sremski in banaški 120-125.

Iz življenja in sveta

Skrivnosti zemeljskega ozračja

Polarno leto 1932 — Raziskovanje visokega ozračja nad Atlantikom — V višini 10.000 m znaša temperatura — 55° C. — Uporaba raket

Pretekle dni se je vršila v Madridu konferenca Mednarodne komisije za raziskovanje ozračnih višin, ki so se je udeležili zastopniki enajstih držav. Komisijo je ustanovil že 1906 nemški raziskovalec Hergesell, ki je bil ves čas do izbruhov vojne in po 1927, ko se je znova osnovala, njen predsednik.

Kot najglavnejšo točko je konferenca na svojem zadnjem zasedanju obravnavala »polarno leto« 1922. To leto bo namreč preteklo 50 let, odkar so države organizirale prva sistematična opazovanja ozračnih pojavov v polarnih ozemljih. Sedaj se pripravljajo slična opazovanja, toda v vse večjem obsegu in seveda z najmodernejšimi raziskovalnimi pripomočki. V prvi vrsti prideta tu v poštev dve metodi, po katerih javljajo instrumenti v visokih zračnih plasteh svoje zabelebe avtomatično proti tlu s pomočjo brezžične telegrafije. Ena metoda je nemška, drugo je izumil neki Rus. K delu se bo pripenjala »Aeroarktika«, ki so jo osnovali pred letom za raziskovanje ozračja in njegovih pojavov v arktičnih krajih. Skoraj gotovo je, da se bo tega dela udeležil tudi zrakoplov »Graf Zeppelin« pod vodstvom svojega slavnega komandanta dr. Eckenerja. Na predlog francoskih delegatov bodo razne ekspedicije odpravljene tudi na južni tečaj.

Nadaljnje važno vprašanje, ki so ga obravnavali, je bilo vprašanje visokega ozračja nad Atlantskim oceanom. Njegovo raziskovanje bi bilo silno pomembno posebno

za prekoceanski zračni promet. Doslej so imeli takšno raziskovanje urejeno v majhnem obsegu samo Nemci in Angleži, sedaj pa gre za najširše organizirano akcijo. Na mnogih otokih Atlantskega oceana bodo osnovali stalne opazovalnice, ki bodo svoje rezultate sporočale v svet po brezžičnem potu.

Nadalje bo komisija sodelovala pri raziskovanju, kako se razširja zvok. Ustanovila bo tri centre in sicer na Holandskem, v Švici in v Italiji, v katerih bodo v določenih časih zažigali velike množine razstreliva, v okoliških državah pa se bodo vršila predmetna opazovanja. V zvezi s konferenco je bila cela vrsta znanstvenih predavanj, med katerimi je bilo najbolj zanimivo predavanje nemškega profesorja Wieganda o njegovih najnovejših meritvah z registriranimi baloni. Eden izmed balonov se je dvignil v silno višino 38.000 m, ki je ni doslej še nihče dosegel. Zanimivo je, da niso aparati v tem balonu in v tej višini zabeležili nobene znatne izpremembe v temperaturi. V višini 10.000 m znaša temperatura — 55 stopinj Celzija in v višini 38.000 m istotako.

Komisija se je bavila tudi z uporabo raket za raziskovanje visokega ozračja. Neki Južnoameričan trdi, da je raketa njegove konstrukcije dosegla višino 60.000 m, kar pa na žalost ne moremo točno dokazati. Največja dokazana višina, ki jo je dosegla neka raketa, znaša 4000 m in za sedaj raketa kot reser pripomoček za znanstvena opazovanja še ne pride v poštev.

Najnovejša številka ilustrirane tedenske revije ŽIVLJENJE IN SVET

vsebuje naslednje zanimivosti:

Nadzemska avtomobilska cesta v New Yorku (slika)

Zmagoslavje stroja in vsakdanji kruh (3 milijoni brezposelnih v Ameriki s slikami)

Kitajčeva osvetla (R. Martin — s risbami N. Pirnata)

Odkod življenje?

Denar (dr. Josip Rožman)

Razvoj letalstva v sliki in besedi

Arnold Bennett (s sliko)

Emile Zola — dalmatinskega porekla čas obredov

Napredek v röntgeniziranju

Od gumijevega drevesa do avtomobilskega obroča (slike)

Krivda Elija Pilon (Roman — I. Podržaj)

Na meji Tibeta in Turkistana (s slikami)

Krtine (Adolf Koelsch)

Anekdote

Čudežna palma feridpurska (Univ. prof. dr. I. Schiller — s slikami)

Najdražji most na svetu (slika)

Moderna tehnika (Novo letalo za navpični dvig, Električno oko pazi na požar, s sliko)

Tedenski jedilni list

Karikature

Nemška kritika freudizma

Uganke in zanke

Humor v slikah

»Življenje in svet« izhaja vsako nedeljo in stane polietno (zaključena knjiga) 40 Din, trimesečno 20 Din, mesečno 8 Din. Posamezna številka 2 Din po vseh trafikah. Naroča se pri upravi: Ljubljana, Knafljeva ulica 5.

Krst podmornice »Nautilus«

O ceremoniji sami smo že poročali. Danes priobčujemo zredno sliko. Zgoraj desno: vnuuk Julesa Vernea z lady Wilkins, ki je krstila podmornico.

Nova sreča „letečega milijonarja“

Uspel rekordni polet iz Anglije v Capetown v 6½ dneva

Na velikonočni ponedeljek je srečno dovršil svoj rekordni polet iz Londona v Capetown »leteči milijonar« Glen Kidston. Posekal je dosednji rekord za cela dva dneva. Na cilj je došel v 6 in pol dneva. 12.000 km zračnega pota je preletel v 56 urah s povprečno brzino 215 km na uro. Kidston je hotel dokazati, da se da proga iz Londona v Capetown preleteti v znatno krajšem času kakor je sporočila uprava angleške zračne pošte, ki je objavila, da bo trajala pot na tej progi enajst dni. Kidstonov uspeh je zbudil v Angliji obče presenečenje.

Glen Kidston slovi kot letalec, avtomobilski dirkač in lovec na leve. Tudi drugače je milijener sreče, ki se očividno igra z njim kakor mačka z miško. Večkrat je bil kot sportnik v smrtni nevarnosti, a se je vselej srečno rešil. Septembra 1914 se je rešil s torpedirane angleške križarke »Hogue«. Skoro vsa ostala posadka se je potopila. 1916 se je na bojnem brodu »Oran« udeležil pomorske bitke pri Skagerraku. Ladj, na kateri je bil, je bila edina, ki ni bila zadeta od sovražnih topovskih krogel. V irskem grand-prixu za

avtomobile 1928 je drvel z brzino 140 km na uro in zavezil v neki kot. Vozilo se je razbilo na kose — on si je samo izpahnil palec. Ko se je v novembru 1929 ponesre-

Glen Kidston

čilo nemško letalo pri Caterhamu blizu Croydona in priletelo na zemljo ter zgorelo v plamenih, je bil Kidston edini izmed osmih potnikov, ki so odnesli življenje in celo kožo. Sličnih doživljanj je imel v življenju mnogo. Napravili so ga slavnega in zavidičnega, na kar pa se niti ne ozira in pravi o sebi, da ima jeklene živce.

Zopet nesreča poljskega vojaškega letala

Veliko vojaško letalo je izgubilo nad Varšavo ravnotežje in je strmoglavilo sredi mesta. Letalo se je vžgalo in popolnoma zgorelo. Mrtva sta tudi oba pilota.

Kronani in odstavljeni kralj

Faustin Wirkus, član ameriške mornarice, je bil pred časom poslan na majhen, republiki Haiti pripadajoči otok Ile de la Gonave, kjer naj bi nadzoroval dela, ki jih je naročilo ameriško mornariško ministrstvo. Gonave je redko obljuden otok. Na njem vlada stara in tolsta kraljica, ki je videla v mlademu Wirkusu utelešenje svojega pokojnega moža. Ponudila je torej Wirkusu vladno in neki dan so farmarskega mladiča iz Pennsylvanije z velikim hropom okronali za kralja otoka Gonave.

Kakor poročajo obiskovalci otoka, se je novi »kralj« prav dobro držal. Zato so prebivalci otoka izbrali željo, na kateri bi utemeljili svojo dinastijo. Ko je izvedel za to predsednik Haitija Borno, se je pri ameriški vladi pritožil zaradi nameravane uvedbe belopolte dinastije v republiko barvstih elementov. Njegov protest je zalegel. Ameriška vlada je odpoklicala Wirkusa z mesta nadzornika del na Gonavu in ga je postavila zopet na prejšnje službeno mesto. Tako se je — najbrž za vedno — končal njegov kraljevski sen...

Sezona tornadov v Ameriki

V Ameriki se začne ob tem času doba tornadov, ki zahtevajo vsako leto okoli 300 človeških žrti in povzročajo milijonsko škodo. Velika sezona naravnih katastrof traja od aprila do polovice junija. V maju in avgustu so tornadi redki pojav. Lokalno so omejeni na Zedinjene države, posebej na dolino reke Missisipi. Najbolj prizadete so navadno države Texas, Oklahoma, Kansas in Missouri. Pogostoma se pojavljajo v Nebraski, Missisippiju, Alabami, Iowi, Illinoisu, v Dakotu in Minnesoti.

Nesreča angleškega prekomornika

Tretja največja ladj na svetu »Berengaria« je v terek popoldne nasedla blizu otoka Wight v Kanalu na peščino, od katere se ni mogla več odtrgati. Še v teku večera so se potniki izkralili. Na ladj je ostalo samo 75 ljudi. »Berengaria« se je vračala iz Amerike v Southampton, kamor bi bila morala dospeti približno ob času, ko se je zgodila nezgoda. Iz Anglije je odšlo »Berengaria« na pomoč več ladij, ki so skušale zavleči zopet v globino, poskusi pa niso imeli doslej nikakega uspeha. Na tej vožnji je poveljeval prekomorniku kapitan Britton, ki mu je lastnica ladje prvič zaupala to funkcijo.

Vsak dan ena

»Tu ne smeš trobentati!«
»Zakaj pa ne?«
»Ali ne veš, kaj se je zgodilo v Jerihu?«

Strašen doživljaj krotilca

Za velikonočne praznike so doživeli gledalci v budimpeštanskem cirkusu Czaja strašen prizor. Krotilec Berberides je nastopil pred občinstvom s skupino šestih levov. Zaključno točko programa je tvorilo boksanje z eno izmed zverj. Levi pa so bili ta dan izredno razdraženi in občinstva se je parkrat polastil strah, da se ne bi kaj zgodilo.

Med boksanjem krotilca in leva so ljudje opazili, da je glava Berberidesa vsa krvava. Izkazalo se je, da je lev med borbom s krotilec slednjemu odgriznil desni uhlj. Kljub temu je krotilec ohranil hladno kri in odprl vrata, ki vodijo v kletke ter zapodil zver dalje. Mahoma pa so ga ostavile moči in se je zgrudil onemogel na tla. Občinstvo se je vznemirilo in nastajajočo paniko je komaj omejila policija, kateri so prišli na pomoč uslužbenci cirkuskega podjetja, ki so tolažili gledalce, da ni prišlo do demonstracij.

Madžarska Greta Garbo

Kakšnih neumnosti si ne izmišljujejo ljudje! V Budimpešti so te dni volili madžarsko Greta Garbo. Za ta naslov se je prijavilo osemnajst kandidatov. Prodila je Elizabeta Sörös.

Pri volitvah se ni gledalo toliko na lepoto kolikor na čim večjo podobnost z Greta Garbo. Izvoljena Sörös je baže zelo podobna svoji vzornici in ko se je pojavila pri neki kinematografski predstavi, jo je občinstvo navdušeno pozdravljalo, misleč, da ima pred seboj slavno filmsko zvezdnico. Tudi na Lidu je Sörösova na enak način prelasičila občinstvo, ki jo je naskočevalo za avtograme. Družba Metro Goldwyn, ki noče zamuditi nobene prilike, da razširi priliko za zaslužek, je madžarsko Greta Garbo filmala in posnetke so poslali v Hollywood, kjer bo delala pravi Greta Garbo — konkurenco na slikah. V poklicu ji namreč ne more konkurirati, zakaj Sörösova je frizerka in se je rodila na neki dunavski ladj, kjer je bil njen oče krmar.

Poizvedovanja za Wegenerjem

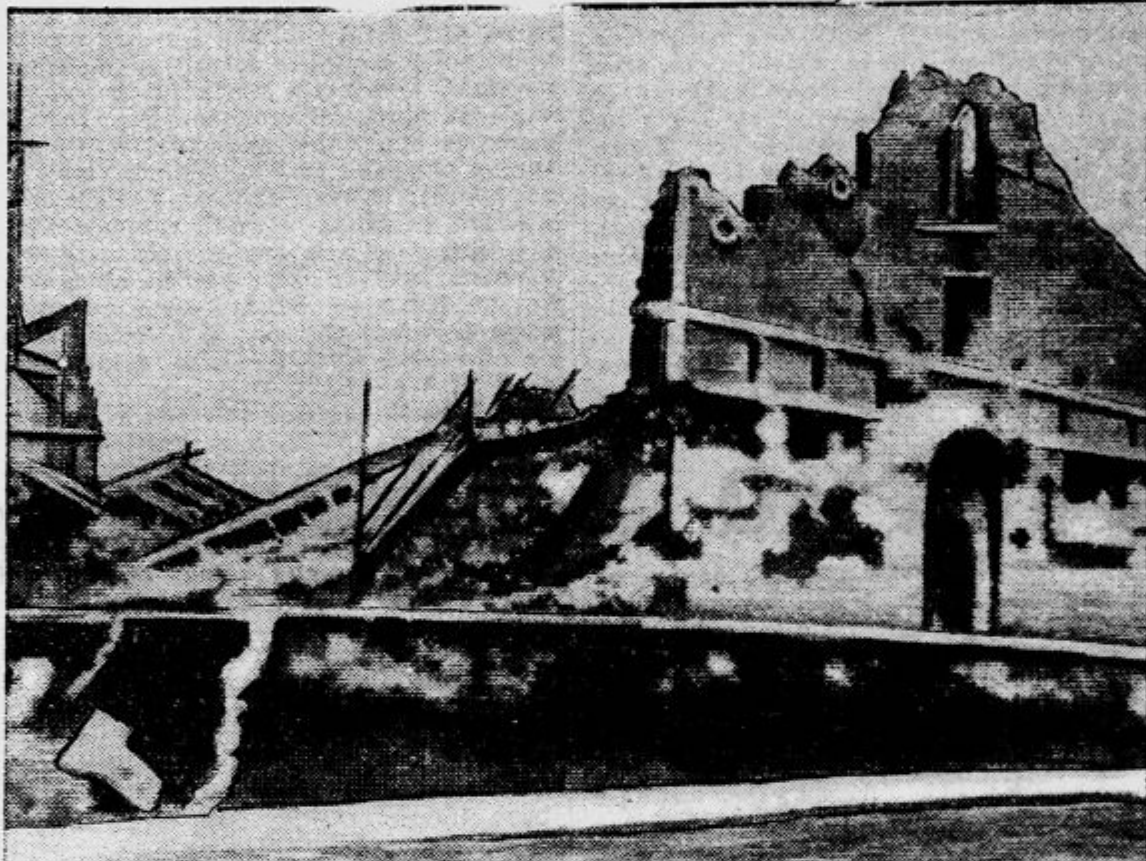
Kakor poročajo iz Kodanija, je izjavil ravnatelj gronlandskega departementa Daugaard Jensen uredniku dnevnika »Politiken«, da se pripravlja pomožna ekspedicija, ki bo odrinila na pomoč Wegenerjevi odpravi iz zapadne gronlandske postaje Karnarujuk ter bo poizvedovala o usodi prof. Wegenerja in njegovega spremstva. Pomožna odprava odrine na pot, čim se izboljšajo vremenske razmere. Prof. Wegener se ne javlja iz gronlandske ledne puščave že nad pol leta in je vprašanje, če je sploh še živ.

Izvirna slika o katastrofi pred Gibraltarjem

Izkrcavanje tovara s francoskega potniškega parnika »Florida« v Malagi.

Prva brzojavljena slika iz Manague

Razvaline večje cerkve v Managui. Slika je prineslo posebno letalo čez Havanno v New York, odkoder so jo »brzojavili« po podmorskem kablu v London.

Drama v pragozdu

Misijonarsko delo v južnoafriških pragozdovih — Maščevanje domačinov, ki so ubili misijonarja in skoro vso njegovo rodbino

V globoki notranjosti neizmernih gozdov na ozemlju Matto Grosso se je na bregu deroče reke Jurueve, v kateri žive tropi rib-roparic, naselila pred leti protestantska misija presbiterijancev z namenom, da bi pridobivala ondoto prebivalstvo indijanskih rodov za krščansko vero, kulturo in civilizacijo. Dasi žive v teh krajih skoro popolnoma divji rodovi, se je ameriške mu misijonarju Arturju Tyleeju vendar posrečilo pridobiti ljudi za svoje namene. Misija je štela malo članov. Poleg Tyleeja sta bila tam še njegova žena in dve in polletna hči, strežnica in štirje drugi nameščenci. Misija se je v prvi vrsti posvečala zdraviljenju bolnih indijancev. S tem pa si je ustvarila mržnjo in sovraštvo domačih mazačev, ki so neprestano prežali na priliko, da bi se maščevali nad svojim tekmečem iz civiliziranega sveta.

Pred nekaj meseci sta se zglasila pri misiji dva bolna indijanca in sta prosila za zdravniško pomoč. Duhovnik jima je po-

stregel, kolikor je vedel in mogel, navzlic negovanju pa je eden izmed njiju umrl in tudi drugi je tako zbolel, da so ga morali odnesti pripadniki njegovega rodu v brezupnem položaju domov, kjer je kmalu podlegel bolezni. Zdaj je napočila ugodna prilika za indijanske mazače.

Neki mazač, pripadajoč plemenu Rambiquarov, je obdožil belega duhovnika krivde za smrt obeh indijancev. Začelo se je ščevanje proti misiji in neki dan je prišlo v naselbino belokožcev kakih štirideset domačinov. V začetku niso kazali nobenega sovraštva, šele ko so jih spustili v hišo, so se na migljaj mazačevalnega mazača vrgli na njene prebivalce. Misijonarja so takoj usmrtili, neko strežnico pa so ubili s sekiri. Misijonske uslužbenice, ki so hoteli pomagati misijonarju in ogražanim članom naselbine, so postreli s puščicami. Usmrtili so tudi misijonarjevega otroka. Samo enemu nameščencu se je posrečilo pobegniti z zdravo kožo.

Misijonarjeva žena Marijan Tylee, ki jo je svoja pobila z udarci na zemljo, in so jo indijanci ostavili, misleč, da je mrtva, se je šele po dolgim času zavedla. Vstala je s skrajnim naporom poslednjih sil in je odtavala do brzojavne postaje, ki leži približno kilometer poto do misijonarske hiše. Preden pa se je organiziral oddelek kmetov in policije, da nastopi proti indijancem, so se ti že umaknili v pragozd in zasledovalci jim niso mogli priti do živega.

Obvezno zavarovanje potnikov v Rusiji

Svet ljudskih komisarjev v Moskvi je izdal odredbo, ki uvaža za vse potnike na železnih, ladjah in letalih obvezno zavarovanje. Kadar potnik kupi vozovnico, mora plačati zraven še zavarovalnino v višini 1 rublja. V primeru nesreče mu izplača zavarovalnica 1000 rubljev.

Tetzerjeva žrtev agnoscirana?

Pri orožnikih v Mostu na Češkem se je javil upokojeni rudar Punčohare in povedal, da je postal žrtev Tetzerjevega umora pred letom po vsej verjetnosti njegov sin Franc, ki je bil 23 let star krojaški vajenec ter je odšel lani z doma v Belgijo in se ni več vrnil. Orožništvo je o tem obvestilo nemške policijske oblasti, ki so vzele izjavo na znanje in objavile, da se bodo skušale o njej preprčati.

E. Ebenstein:

Dva zakona

Roman

Ko je hotel nato porabiti večerne ure za delo, je z nejevoljo opazil, da ga je bilo vsako razpoloženje za delo minilo. Dolgo v noč je ždel v svojem pletenem naslonjaču ter kadil in premišljeval.

Tak takšno je bilo zdaj novo življenje, od katerega si je toliko obetal! Zdelo se mu je, da ni bil še nikoli tako osamljen in zapuščen kakor v svojem mlademu zakonu. Prej je ležala bodočnost kakor loterija pred njim: kolikor srečk, toliko upov in možnosti. Zdaj je bilo zrebanje minilo — in, siromak, ni bil ničesar zadel.

In če bi bil tako pogumen in bi bil položil roko na ono drugo srečko, dokler je bil čas —

Tiho, tiho, kakor čarobne sanje, je vstala ta misel pred njim. Zaprl je oči in se potopil vanjo. Dvojica temnih oči se je boječe in mehko upirala vanj. Sladek glas je zazvenel od nekod. Nato je v duhu zagledal travnik za očetovo vilo in tisti vroči, dehteči poletni dan, ko je bil pripeljal Heidlaufove in Brandove k očetu in materi v goste — tisti dan, ko je Maja baje imela raztrgane rokavice. On tega ni bil videl. A njen radostni smeh, njena razposajena otroška veselost mu je še zvenela v ušesih. Kako srečna je bila nad gozdi in travniki, nad vonjem sena, gorami, višnjevim nebom in zlato obrobjenimi oblaki, ki so počasi pluli po njem! Takrat je njen ljubljani glas vriskaje klical: »O, kako lep, kako lep je svet, tako tihi in slavnostni in pobožni! Oh, mar se nam ne bi bilo treba nikoli več vrniti v mesto!«

Erika je bila zavijala nos. »Nu, hvala lepa! Kmalu bi ti postalo dolgčas, tako daleč od ljudi in brez vsakega razvedrila!«

A Maja je s širokimi, bleščečimi očmi gledala okoli sebe. »Dolgčas? O, Erika, o tako srečna bi bila, če bi se mogla za zmerom otresti ljudi in njihovih razvedril! Če jih ne bi potrebovala in ne bi morala z volkovi tuliti zaradi vsakdanjega kruha!«

15

Deklet nista vedeli, da je on poslušal njiju razgovor. Mislili sta, da sta sami.

On pa bi bil najrajši ovil Majo z rokami in se ji zahvalil za vse te mile besede, ki mu jih je jemala naravnost iz duše. Takrat je mislil, da je pogledal v njeno notranjost, ki se je kazala v družbi tolikanj drugačno, hladno in ošabno, kakor da bi gradila zid okoli svojih skritih zakladov. Tisti dan je prvič začutil magnetični tok, ki je izhajal iz nje.

Zdaj, ko se mu je tista ura dramila v spominu, ga je spet občutil; prihajal je od daleč, preko dolin in gora, morda celo izza morja — od nje, od nje!

Prestrašen se je zdrznil. Kaj je bilo to? Ali se mu je sanjalo?

Erikine besede so mu silile na pamet: »Še vedno misliš na to Majo.« Vstal je in si obrisal čelo, ki se je bilo pokrilo z mrzlimi kapljami. Ne, saj ni bilo res, Erika je bila njegova žena in njegova ljubezen je bila njena last. Oh, da bi bila zdajle tu! Sleherno besedo bi ji odpustil, za tisoč reči bi jo prosil odpuščanja, za vse, kar ji je kdaj na tihem očital. Saj je imela prav — on, edini on je bil barbar, ker ji je hotel braniti to, česar si je želela njena mladost. Tudi to, da je bila huda, je bilo samo naravno. Ubogo dete se je mučilo z ljubosumnimi mislimi.

Ali je bilo to kaj čudnega, ko ji je bil nekoč vendar sam odkril svojo ljubezen do one druge?

A to je bilo zdaj minilo — že davno je bilo minilo. Oh, da bi bila Erika tu in bi jo mogel prepričati!

Pogledal je na uro. Predstave je moralo biti že konec. Mar bo res prenočila pri materi? Ne, tega mu ne bo storila, tega mu ne sme napraviti!

Z vročino nestrpnostjo je čakal; nemirno je hodil po sobah, vsak trenutek gledal na uro, prisluškoval, kadarkoli je spodaj pridrdral kako voz mimo hiše in kolikorkrat se je v hiši kaj oglasilo.

Ura je bila ena, bila je pol dveh — Heinz je še vedno čakal. Morda sta bili šli v kak restorán večerjat? Morda je trajala predstava delj nego po navadi?

Ob dveh je naposled vzdihaje stopil v zatohli kabinet in legel spat.

Drugo jutro proti desetim se je pripeljala z materjo. Heinz je že sedel za svojo pisalno mizo, ko je gospa Brandova z nasmeškom zadrege na ustnicah stopila v sobo. Eriki je bilo očitno ljubše, da mine prva nevihta brez nje.

A nevihte ni bilo. Gospa Brandova je našla zeta čisto krotkega in vdanega, tako pripravljenega odnehati, da si kar ni mogla predstaviti, zakaj se je Erika pritoževala. Otroku očitno še ni znal napeti v občevarju z možem pravih strun. Thursen je takoj pristal na to, da še danes prične z nastopnimi obiski pri svojih tovariših.

Ko je bilo urejeno to, se je tašča na videz skromno, v resnici pa z zmagovalnim srcem umaknila. Erika je z neprisiljenim nasmeškom prišla k možu. Njegov poizkus, da bi se pomenila, je s poljubom v kali preprečila. »Oh, kar pusti to, saj je tudi meni žal, da sem ti brenkala take neumnosti, ki jih niti sama sebi ne verjanem! In zdaj je bilo itak vse dobro!«

Okoli dvanajstih sta se odpravila. Ker je bilo zunaj nekoliko vlažno in se je Erika bala za svojo obleko, je bilo treba naročiti voz. Peljala sta se, namestu da bi šla.

Povsod so mlado dvojico zelo pristržno sprejeli in Erika je očitno vsem ugajala. A saj se je tudi res brezhibno vedla. Nihče ne bi bil sodil, da je bila prav za prav odrasla na deželi in je občevala doslej v dosti bolj priprosti družbah.

Heinz se je čudil njeni veliki prilagodljivosti. Pri damah, ki so cenile take reči, je igrala izkušeno gospodinj, pri mladih materah je kazala veliko umevanje za nego otrok, in pri dvorni svetnici Ebersbergovi, ki je s svojim sinom vred študirala filozofijo, je govorila o sodobnem slovstvu, Darwinu in Nietzscheju, kakor da se vse življenje ni ukvarjala z ničimer drugim kakor z znanostjo.

Ko ji je potem v vozu napravil zaradi tega poklon, se je prešerno zasmejala: »Oh, veš, vse to je itak pesek v oči. V resnici me te stvari neznansko dolgočasi!«

A kar je hotela, je bila vendar dosegla: vsi so enodušno hvalili profesorja Thursena, da ima preljubno ženo. Čez tri dni so bili obiski srečno opravljeni in dva dni po tem se je pričelo vračanje obiskov.

Zahvala

Ob prerani izgubi našega ljubljenega soproga, nepozabnega, dobrega, skrbnega očeta, starega očeta itd., gospoda

JANEZA MALI

čevlarskega mojstra in posestnika

bodi za izraze sočutja vsem najiskrenejša zahvala, zlasti vsem onim, ki so dragega pokojnika spremenili na njegovi zadnji poti. 5528

Jesenice, Fužine, dne 9. aprila 1931.

Zalujoča rodbina.

IZVANREDNA PRIKLAJ
Zelena slušinska patent
postelja sloziliva, s ta-
peciranom madracom, se-
lo praktična za vsako
hišo, hotele, nočne klube
in posluječe osebe
stane samo D 390.—
Razpoložljiva po poštni-
nem povzetju.

Lesena patent postelja,
sloziliva, s tapeciranim
madracom, zelo prak-
tična, stane samo D 390.—

Ležalke se suncanje —
(Liegestuhl) najnovije vr-
ste, stane samo D 150.—

Madrac punjen s vol-
nom stane samo D 750.—
L. BROZOVIC, ZAGREB
ILICA 52.

Telefon 2059

Premog
suha drva

Pogačnik, Boboričeva št. 3

Uspeh Malih oglas.
Vam je siguran

Zastopnika

zanesljivega in večjega, išče
za Slovenijo tvornica avto-
mobilov.

Ponudbe na Interreklam d.
d., Zagreb, Masarykova ulica
28, pod »Br. 182/A-10«, 5529

Sprejemem 1 blanširarja

na roko

1 bufirarja

na roko

Nastop takoj. — Ponudbe pod
»Tovarna usnja« na oglasni oddelek
»Jutra«. 5524

L. MIKUŠ

Mestni trg 15
Tovarna dežnikov,
zaloga sprehajalnih
— pallo —

KMECKA HRANILNICA IN POSOJILNICA V ŠMARTNEM PRI
LITJI javlja pretužno vest, da je njen soustanovitelj, predsednik in
mногоletni član odbora, gospod

KNAFLIČ FRANC

tovarnar i. t. d.

danes v visoki starosti preminul.

Pogreb se bo vršil v soboto popoldne ob 15.15 uri na farno poko-
pališče.

Ohranimo blagega in zaslužnega pokojnika v hvaležnem spominu!
Šmartno pri Litiji, dne 9. aprila 1931. 5533

PEVSKO DRUŠTVO ZVON in GASILNO DRUŠTVO V ŠMART-
NEM PRI LITJI javljata pretužno vest, da je njiju častni član,
gospod

KNAFLIČ FRANC

tovarnar i. t. d.

danes v visoki starosti preminul.

Pogreb se bo vršil v soboto popoldne ob 15.15 uri na farno poko-
pališče.

Ohranimo blagega in zaslužnega pokojnika v hvaležnem spominu!
Šmartno pri Litiji, dne 9. aprila 1931. 5532

Potrži neizmerne žalosti naznanjamo vsem soročnikom, prijateljem in znan-
cem, da je naš ljubljeni oče, stari oče, brat, zet, tast itd., gospod

France Knaflič

tovarnar in posestnik

danes ob 3. zjutraj, previden s svetotajstvi, v 77. letu starosti mirno izdihnul.
Truplo predragega pokojnika se prepelje danes iz Leonišča v Šmartno.
Pogreb bo v soboto 11. t. m. ob 15.15 popoldne iz hiše žalosti v Šmart-
nem na župno pokopališče.

Sv. maša zadušnica se bo darovala isti dan ob 10. dopoldne v župni cerkvi
v Šmartnem.

V Šmartnem pri Litiji, dne 9. aprila 1931.

Globoko zalujoče rodbine:

Pavle Knaflič, Šmartno; Tone Knaflič, Kamnik; Lojzka Domicelj, Maribor;
inž. Kobler, Litija; Verbič, Vrhnika - Sap; Jože Knaflič, Sladka gora; Bricelj,
Vrhnika.

O, Zlatica se je lahko smehljala,
ko bala svoje urejevala!
Tu zanjo ni bilo velike brige —
pregledala je le hranilne knjige...

Prav lepe si nabrala je prihranke...
kaj, res vi te ne pojmite uganka?
Da, da to imenitna je dobrota,
da z Zlatorogom se prihrani — dota...

Oj zlata Zlatica — glas gre okrog:
nad vse je terpentinski milo Zlatorog!

(Nadaljevanje sledi.)

Zlatorog